

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

**Fakulta lesnická
a dřevařská**

**Právní úprava myslivosti ve vybraných zemích sousedících
s Českou republikou**

Bakalářská práce

Autor práce : Pavel Vlach

Vedoucí práce : Mgr. Ing. Michal Hrib, Ph.D.

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: Právní úprava myslivosti ve vybraných zemích sousedících s Českou republikou vypracoval samostatně a citoval jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použil, a které jsem rovněž uvedl na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů.

Jsem si vědom, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědom, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby. Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR

V Praze dne 4. dubna 2023

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Mgr. Ing. Michalu Hřibovi, Ph.D. za spolupráci a konzultace při vyhotovování této práce.

Právní úprava myslivosti ve vybraných zemích sousedících s Českou republikou

Souhrn

Zvěř v mnoha zemích Evropy způsobuje škody na lesních ekosystémech, přičemž není jednotná právní úprava daná Evropskou unií tak, jak je tomu v mnoha jiných oblastech lidské činnosti.

Cílem práce byla komparace platných právních předpisů upravujících aktuální problematiku myslivosti v jednotlivých vybraných zemích, které svojí státní hranicí sousedí s Českou republikou. S českým právem bylo srovnáno právo Slovenské republiky, Polska a dvou spolkových zemích Rakouska. Práce se zaměřila zejména na problematiku zakotvení nástrojů pro omezení negativního působení zvěře na lesní ekosystémy a možnosti státní správy myslivosti pro minimalizaci škod.

Byla použita metodika komparační analýzy platných právních předpisů. Comparatem byla aktuální právní úprava myslivosti v České republice a comparandem pak právní úprava myslivosti v zahraničí, a to v uvedených třech sousedních zemích.

Výsledky šetření a komparace právních systémů potvrdily, že nejen u nás, ale i v sousedních zemích jsou střety mezi zájmy myslivců a vlastníky půdy, kde tyto zájmy jsou často protichůdné. Právní úprava je sice nejednotná, ale lze říci, že srovnatelná, alespoň právní úprava v ČR a právní úprava na Slovensku a v Polsku, byť jejich úprava je podrobnější. Částečně odlišná je v Rakousku, kde se ne v každé spolkové zemi stanovují plány lovu na základě sčítání zvěře, ale na základě výše způsobených škod a počtu ulovené zvěře v předcházejícím období.

Závěrem lze uvést, že by bylo vhodné při přípravě nového zákona o myslivosti vyměňovat si zkušenosti a poznatky i s okolními státy, které se potýkají s obdobnými problémy a s těmito okolními státy spolupracovat, neboť je třeba si uvědomit, že zvěř může volně přecházet z jedné země do druhé, dle pro ni nejvhodnějších životních podmínek.

Klíčová slova : komparace; právo myslivosti; státní správa myslivosti, škody způsobené zvěří

Legal regulation of hunting in selected countries neighbouring the Czech Republic

Summary

In many European countries, game causes damage to forest ecosystems, and there is no uniform legal regulation imposed by the European Union as in many other areas of human activity.

The aim of the study was to compare the current legislation governing the current issue of hunting in selected countries bordering the Czech Republic. The law of the Slovak Republic, Poland and two federal states of Austria were compared with the Czech law. The thesis focused in particular on the issue of establishing instruments for limiting the negative impact of game on forest ecosystems and the possibilities of state administration of hunting to minimize damage.

The methodology of comparative analysis of applicable legislation was used. The comparator was the current legislation on hunting in the Czech Republic and the comparandum was the legislation on hunting abroad, namely in the three neighbouring countries.

The results of the investigation and comparison of legal systems confirmed that not only in the Czech Republic but also in neighbouring countries there are conflicts between the interests of hunters and landowners, where these interests are often conflicting. The legislation is not uniform, but it can be said to be comparable, at least between the Czech legislation and the legislation in Slovakia and Poland, although their legislation is more detailed. The situation is partly different in Austria, where hunting plans are not set in each federal state on the basis of game counts, but on the basis of the amount of damage caused and the number of game hunted in the previous period.

In conclusion, it would be advisable to exchange experiences and knowledge with neighbouring countries facing similar problems and to cooperate with these neighbouring countries when preparing the new Hunting Act, as it should be understood that game can move freely from one country to another according to the most suitable living conditions for it.

Keywords: hunting law; state administration of hunting, damage caused by game

Obsah

1. Úvod	8
2. Cíle práce	10
3. Literární rešerše	11
4. Metodika	12
5. Trocha historie	13
5.1. Počátky právní úpravy myslivosti v Evropě a u nás	13
5.2. Úprava myslivosti v novověku.....	14
5.3. Úprava za Rakouska.....	14
5.4. Období první republiky.....	15
5.5. Období druhé světové války.....	15
5.6. Poválečné období.....	16
5.7. Od roku 1948 do sametové revoluce.....	17
5.8. Úprava myslivosti od roku 1989 dosud.....	18
6. Česká republika	19
6.1. Sčítání zvěře.....	19
6.2. Plán mysliveckého hospodaření.....	20
6.3. Dotazníkové šetření.....	22
6.4. Změny plánu mysliveckého hospodaření.....	23
6.5. Přikrmování zvěře.....	24
6.6. Náhrada škod způsobených zvěří.....	24
6.7. Myslivecký hospodář.....	25
7. Slovenská republika	27
7.1. Sčítání zvěře	27
7.2. Plán mysliveckého hospodaření.....	27
7.3. Změny plánu mysliveckého hospodaření.....	28
7.4. Přikrmování zvěře.....	29
7.5. Náhrada škod způsobených zvěří.....	29
7.6. Myslivecký hospodář.....	30
7.7. Zhodnocení zákonné úpravy na Slovensku.....	30
8. Polská republika	32
8.1. Sčítání zvěře.....	32
8.2. Plán mysliveckého hospodaření.....	32

8.3. Změny plánu mysliveckého hospodaření.....	33
8.4. Příkrmování zvěře.....	34
8.5. Náhrada škod způsobených zvěří.....	34
8.6. Myslivecký hospodář.....	35
8.7. Zhodnocení zákonné úpravy v Polsku.....	35
9. Rakouská republika	38
9.1. Sčítání zvěře	39
9.2. Plán mysliveckého hospodaření	39
9.3. Změny plánu mysliveckého hospodaření.....	40
9.4. Příkrmování zvěře.....	41
9.5. Náhrada škod způsobených zvěří.....	42
9.6. Myslivecký hospodář.....	42
9.7. Zhodnocení zákonné úpravy v Rakousku (vybraných zemí).....	43
10. Diskuze	45
11. Závěr a návrhy de lege ferenda.....	50
12. Seznam použitých zdrojů.....	51
13. Samostatné přílohy	54

1. Úvod

Předmětem této práce je „Právní úprava myslivosti ve vybraných zemích sousedících s Českou republikou“. Cílem práce je komparace právních systémů, konkrétně komparace právní úpravy České republiky s vybranými úpravami vybraných sousedících zemí, konkrétně Slovenskou republikou, Polskem a Rakouskou republikou, konkrétně Horního Rakouska či Tyrolska, neboť v Rakousku není jednotná právní úprava myslivosti, jedná se o úpravu na úrovni jednotlivých devíti spolkových zemí, i zde však jsou oblasti upravené na spolkové úrovni, jako například ochrana zvířat před týráním, takto je přísně zakázáno používat živá zvířata na výcvik psů či dravců (Balounová 2015).

Na úrovni Evropské unie není jednotná právní úprava myslivosti, byť existuje několik směrnic* Evropské unie, které se týkají především ochrany volně žijících druhů ptactva, ochrany stanovišť zvěře a rostlin, obchodování s nimi, zákazu některých aktivit a dále smlouvy mezinárodní, tedy přesahující oblast Evropské unie, jako je Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin (CITES).

Mám za to, že by byla namísto nadnárodní úprava chovu zvěře, neboť pokud například Česká republika dospěje k nějakým závěrům o únosných stavech spárkaté zvěře pro lesní ekosystém Národního parku Šumava nebo Beskydy, nic nebrání spárkaté zvěři migrovat na Šumavu z Rakouska nebo Německa, v případě Beskyd z Polska nebo Slovenska, kde mohu mít úplně jiný názor na optimální stavy zvěře. Je zřejmé, že pokud budou mít stavy vyšší než my, bude zvěř migrovat k nám a opačně.

Problematika početního nárůstu spárkaté zvěře není problémem jen České republiky, ale i okolních zemí. Přesné počty zvěře nejsou známy, ale dokladuje to rostoucí počet ulovené zvěře nejen u nás, ale i v okolních zemích, například v období let 1997 až 2007 vzrostl počet ulovených kusů daňka na Slovensku o 1.165 % ! (Ježek a Kušta 2019).

Česká právní úprava, stejně jako úprava okolních zemí, patří do systému myslivosti nazývaného středoevropský revírní systém, kde je myslivost bohatě dlouhodobě rozvíjena, myslivost je upravena právním řádem a je obvykle svázána s vlastnictvím pozemků. Lze tedy předpokládat, že i právní úpravy budou v zásadě podobné.

* Právo evropské unie se dělí na primární právo, týkající se zakládacích listin Evropské unie a na sekundární právo, které upravuje již jednotlivé oblasti lidské činnosti. Patří sem Nařízení, která jsou přímo závazná pro všechny členské státy a Směrnice, které ukládají členským státům v určité době dosáhnout požadovaného výsledku a pak sem patří ještě rozhodnutí zavazující účastníky konkrétního vztahu a doporučení a stanoviska, která nemají závazný charakter.

Comparatem tak je platná právní úprava v České republice, přičemž přesahuje rozsah této práce kompletní porovnání právních úprav. Hlavním nástrojem pro omezení negativního působení zvěře na lesní ekosystémy je myslivecké plánování a otázky s tímto bezprostředně související, jako je sčítání zvěře. Právním předpisem v ČR je zákon o myslivosti č. 449/2001 Sb. spolu s prováděcími vyhláškami č. 244/2002 Sb., kterým se provádí zákon o myslivosti a vyhláškou č. 491/2002 Sb. o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře.

Na místě je nahlédnutí do historického vývoje právní úpravy mysliveckého plánování a hospodaření se zvěří.

2. Cíl práce

Cílem práce je komparace platných právních předpisů upravujících aktuální problematiku myslivosti v jednotlivých vybraných zemích, které svojí státní hranicí sousedí s Českou republikou. S českým právem bude srovnáno právo dalších tří sousedních zemí. Autor se zaměřil zejména na problematiku zakotvení nástrojů pro omezení negativního působení zvěře na lesní ekosystémy a možnosti státní správy myslivosti pro takovou minimalizaci.

3. Literární rešerše

Existuje řada vynikajících učebnic zabývajících se historií myslivosti, výkonem myslivosti v České republice, i otázkami mysliveckého plánování a dalšími instituty, které mají orgány státní správy myslivosti. Takovou literaturu mají i na Slovensku či v Polsku nebo v rakouských spolkových zemích.

Literatura týkající se srovnání mysliveckých předpisů je však velmi střídá.

Srovnáním jednotlivých úprav myslivosti v různých zemích světa se zabývá Miloslav Vach a kol. v knize Myslivost I., jedná se o stručný přehled myslivosti v řadě zemí světa, převážně Evropy.

Komparací jednotlivých úprav myslivosti v 16 zemích Evropy se zabývá Mgr. Eva Balounová pod názvem Vybrané aspekty právní úpravy myslivosti ve vybraných zemích EU, Parlamentní institut, 2015. Jedná se o stručné přehledné srovnání.

Pan docent Ing. Tomáš Kušta v roce 2015 provedl srovnání systémů myslivosti zemí EU, kde uvádí jejich dělení na systém revírní, systém skandinávský, systém anglosaský a systém latinský.

Dále existuje několik článků v odborných časopisech týkajících se úpravy myslivosti v některých okolních zemích, jako například Svět myslivosti s článkem Myslivecká legislativa ve státech EU od Dr. Ing. Rudolfa Nováka, Svět myslivosti s článkem „Saský model“ – co to je a proč (zatím) u nás nemůže fungovat, další článek ve Světě myslivosti – Myslivost v Polsku od Ing. Romana Rybaka, případně zahraniční články.

Konečně je několik závěrečných prací týkajících se srovnání zákonů či některých institutů zákonů o myslivosti, jako například Institut mysliveckého hospodáře v ČR a v okolních zemích od Lukáše Hrušky.

Mám za to, že srovnání právní úpravy myslivosti u nás a v sousedících zemích se zaměřením na problematiku zakotvení nástrojů pro omezení negativního působení zvěře na lesní ekosystémy a možnosti státní správy není k dispozici.

4. Metodika

Základním metodickým postupem bude komparační analýza právních předpisů platných na našem území a na území vybraných sousedních zemí. Comparatem bude aktuální právní úprava myslivosti v České republice a comparandem bude právní úprava myslivosti v zahraničí, a to ve třech sousedních zemích, konkrétně Slovenské republiky, Polské republiky a Rakouské republiky.

5. Trocha historie

Lov zvěře je spjat s lidstvem od jeho samého počátku, kdy zvěř byla zdrojem obživy vedle bezmasé stravy. Konzumace zvěřiny vedla právě k rozvoji mozku a evolučnímu náskoku oproti ostatním živočišným druhům. Existují studie, dle kterých konzumace masa a používání nástrojů pro příjem potravy včetně masa vedly k tomu, že lidem se začaly vyvíjet menší zuby a tím i menší čelist, došlo ke změně proporcí lebky a udělal se prostor pro růst mozku a zlepšily se podmínky pro vývoj řeči (Zink a Libermann 2016).

Je zřejmé, že z počátku se nikdo nezabýval otázkou plánování lovu a vlivem množství zvěře na přírodu a lesní ekosystém. Kdo potřeboval a byl schopen zvěř ulovit, ten tak činil. Je však jisté, že od počátku lidé byli schopni vyzorovat zákonitosti chování a rozmnožování zvěře a s tím souvisejícími otázkami, jako asi bylo nelovit plnou zvěř nebo vodící samice. Vždyť jsou známy jeskynní malby divokého prasete z doby před 45 tisíci lety v Sulawesi v Indonésii, nebo asi o 10.000 let později i na mnoha místech Evropy, je zde zřejmá obrovská znalost vyobrazované zvěře (Veselovský 2008), což svědčí o tom, že se lidé již tehdy zabývali pozorováním zvěře, s čímž nabývali i znalosti o této zvěři.

5.1. Počátky právní úpravy myslivosti v Evropě a u nás

Zřejmě prvními otázkami lovu v Evropě se zabýval Karel Veliký (768-814 n.l.), který vydal tzv. Kapitulárie, kde se mimo jiné zabýval podrobně otázkou lovu jednotlivých druhů zvěře, zřídil jednotlivé lovecké profese (Krivjanský 2007) a oddělil lov zvěře a hospodaření s lesy. Lov patřil k tzv. regálu a byl vyhrazen panovníkovi bez ohledu na vlastnictví pozemků (obdobně spolu s těžbou drahých kovů). Hospodaření s lesy patřilo ke správě ostatního majetku. Spolu s šířením křesťanství na východ docházelo zároveň i k šíření obsahu kapitulárií do oblastí obývaných Slovany, tedy i na území dnešních Čech, byť se značným zpožděním asi 150 let, a to za vlády knížete Boleslav I. Ukrutného (915-972), který, ač zřejmě schopný politik, vládce a válečník, proslul hlavně vraždou svého bratra Václava. Tento Boleslav I. vydává roku 950 Honební regál, kterým si přisvojuje právo lovu, které do té doby patřilo všem (Hanzal a kol. 2016).

Upravit právo lovu včetně ochrany zvěře se snažil i náš nejznámější panovník Karel IV., který vydal r. 1348 Majestas Carolina, který však nebyl pro odpor šlechty přijat. Postupem času začalo docházet k růstu moci šlechty, což bylo spojeno s její snahou omezit práva panovníka a získat větší pravomoci a výsady pro sebe. Takto došlo i na výsadní právo lovu zvěře

panovníkem, když v roce 1388 Václav IV. prohlásil právo lovu právem dominikálním, tedy na dominikálu (půda ve vlastnictví šlechty, panská půda) právo lovu mohl vykonávat příslušný šlechtic a lov se stává zábavou, když hlavní zdroj potravin pro obyvatelstvo zajišťuje zemědělství. Postavení šlechty bylo dále posíleno vydáním Vladislavského zřízení zemského v roce 1500, kde byl stanoven zákaz lovu měšťanům i sedlákům, a to i na jejich pozemcích, následně byly stanoveny zakázané způsoby lovu, doby hájení a ochrana zvěře, dochází ke zrodu myslivosti (Hanzal a kol. 2016).

5.2. Úprava myslivosti v Novověku

V důsledku lovu, extenzivního využívání pozemků pro zemědělskou produkci na úkor lesa, ale i nepřízně počasí či dalších vlivů (strádání obyvatelstva a s tím související pytláctví) dochází ke snížení stavů zvěře, což vede k její ochraně, jako například zákaz lovu laní na dobu dvou let (1602), zákaz lovu vysoké zvěře na dobu tří let (1627), při senoseči ochrana bažantů a podobně. V souvislosti s růstem počtu obyvatelstva a rozvojem stavebnictví a výroby, jakož i potřeby palivového dřeva, dochází i k úbytku lesů. K úbytku lesů dochází i v důsledku rozšiřování zemědělské půdy kácením a vypalováním lesa.

Zájmy chovu divoké zvěře se rozcházejí se zájmy na pěstování lesa. Marie Terezie vydává řadu patentů týkajících se mimo jiné i myslivosti, r. 1776 vydává patent o povinnosti hradit škody způsobené zvěří. Roku 1754 je vydán patent lesů a dříví, mimo jiné se stanovuje povinnost zalesňování vytěžených ploch, zakazuje se pastva v lese. V souvislosti s vyhubením šelem dochází k přemnožení divočáků, kteří způsobují veliké škody. Josef II. přikazuje zavřít veškerou černou zvěř do obor, což se vcelku daří, spíše ale dochází ke snížení stavů černé zvěře jejím lovem pro vlastní potřebu, často tedy formou pytláctví.

S přibýváním obyvatelstva stoupala poptávka po palivovém dříví, koncem 18. století vzniká plavební Schwarzenberkův kanál, kterým bylo do Vídně splaveno celkem 8 miliónů kubíků dřeva. Postupným rozvojem manufaktur, uvědomováním si hodnoty lesa jako majetku a postupně vznikajícím kapitalismem dochází k definitivnímu oddělení lesního hospodářství od myslivosti, a to ve prospěch lesnictví, což přetrvává až do dnešních dnů.

5.3. Úprava za Rakouska

Z historie lze ještě zmínit Obecný zákoník občanský (ABGB) vydaný roku 1811 Františkem Dobrotivým, který upravoval oblast soukromoprávní. Pokud jde o zvěř, týkal se zvěře jako

předmětu občanského práva, určoval ji jako věc nemovitou dle § 295 z.č. 946/1811, dokud není ulovena či skolena. Zvěř byla věcí ničí (res nullius) a její vlastnictví se nabývalo chycením (§ 383 o.z.o. – kdo má právo honiti nebo ryby lovit; jak se má předejít přílišnému rozmáhání se zvěře a jak má býti škoda zvěří způsobená nahrazena; jak se má zabrániti kradení medu, které se děje cizími včelami; jest ustanoveno v zákonech politických. Jak mají býti trestáni pytláci, jest určeno – v zákonech trestních.). Tímto politickým zákonem se myslely zákony veřejnoprávní. Říšský zákon (vydaný Františkem Josefem I.) dne 7.3.1849 č. 54 zrušil dřívější výhradní honební právo bývalých vrchností. Tento zákon byl nahrazen z.č. 49 z 1.6.1866 (Randa 1923). Zákon mimo jiné řešil i škody způsobené honbou nebo zvěří, již také upravoval doby lovu.

5.4. Období první republiky

Zde lze poznamenat, že občanský zákoník platil až do roku 1918 v rámci monarchie jak pro dnešní ČR, tak i pro Rakousko a částečně i Polsko (část Slezka), nevztahoval se na oblast Uher, tedy i na dnešní Slovensko. Zákony týkající se myslivosti však nebyly jednotné. Po rozpadu monarchie v roce 1918 zde byl ten problém, že nebyly k dispozici žádné vlastní zákonné normy, proto Národní rada již 28.10.1918 přijala tzv. recepční zákon, který byl velmi stručný, měl pouhých pět článků a v článku 2 uvádí, že „Veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají v platnosti.“ Takto zůstal právní dualismus, kde v Čechách platily rakouské předpisy a na Slovensku Uherské.

Následně začala dlouhá a nesnadná příprava nového zákona o myslivosti. Neobvykle tuhá zima způsobila velké úhyny zvěře, bylo nutné vydat novou právní úpravu, tzv. Malý honební zákon č. 98/1929 Sb. z. a n., který využil některých ustanovení z připravovaného zákona (Hanzal a kol 2016). Byly stanoveny doby, kdy bylo zvěř zakázáno lovit, úřady však mohly v případě nebezpečí vzniku škod na lesních a zemědělských pozemcích povolit či nařídít odstřel i jinak hájené zvěře.

5.5. Období druhé světové války

V období druhé světové války došlo k výrazným restrikcím českého obyvatelstva i v oblasti myslivosti. Bylo nutné odevzdat zbraně, střelivo, nebylo možné vydat honební lístek Židům (§ 23 odst. 1 bod 9. vládního nařízení č. 127/1941 Sb.). Na druhou stranu byly přijaty pokrokové normy, poprvé se stanovuje povinnost plánování lovu. Dle § 37 odst. 1 vládního nařízení

„Odstřel zvěře je upravit tak, aby nebyly dotčeny oprávněné nároky polního a lesního hospodářství na ochranu proti škodám způsobeným zvěří. V mezích tím daných má se odstřel upravit tak, aby stav všech domácích druhů zvěře, zdravý ve svých jednotlivcích, zůstal zachován v přiměřeném počtu příštím pokolením.“ Byl zaveden průběrný odstřel, používání loveckých psů, zákaz lovit spárkatou zvěř včetně zvěře srnčí broky, běhounky a sekaným olovem, povinné pojištění proti následkům odpovědnosti z výkonu myslivosti, snížení příliš vysokého stavu zvěře s ohledem na zájem lesního, zemědělského nebo rybářského hospodaření (§ 42), pokud oprávněný k lovu nesplnil příkaz, bylo možno pověřit lovem jinou osobu na účet oprávněného, za přiměřené zástřelné byla zvěř ulovená ponechána oprávněnému. V § 44 byla upravena náhrada škod způsobených zvěří a škody způsobené honbou dle § 48 nařízení. Byla zavedena odborná zkouška pro žadatele o lovecký lístek (Vach a kol. 2015). Lze tedy říci, že se jednalo o poměrně moderní právní předpis (vyjma protižidovských opatření), ostatně lze říci, že se Nacistické Německo chovalo ke zvířatům lépe než k lidem (zákon na ochranu zvířat z roku 1933). Mnohé instituty vládního nařízení z roku 1941 jsou v podstatě i v současném zákonu o myslivosti. Na okraj ale lze poznamenat, že Českomoravská myslivecká jednota v tomto těžkém období poněkud zklamala, když vstoupila do Národního souručenství a řada členů v zájmu zachování možnosti lovu se dokonce dopustila kolaborace (Rakušan a kol. 1979).

5.6. Poválečné období

Po válce byl vydán zákon o myslivosti č. 225/1947 Sb., který již sjednotil právní úpravu myslivosti na celém území tehdejší Československé republiky a zrušil všechny předchozí předpisy týkající se myslivosti. V § 24 zákona byly stanoveny doby lovu, okruh zvěře celoročně hájené, zvěře, která hájena není s tím, že Ministerstvo zemědělství a na Slovensku pověřenectvo zemědělství mohly dobu hájení měnit ať už za účelem větší ochrany zvěře, nebo naopak za účelem neohrožení provozování polního, lesního a rybníčního hospodářství při přemnožení zvěře. Spárkatá zvěř mohla být lovena jen na základě plánu odstřelu, který schvaloval okresní národní výbor (§ 24 odst. 11 zákona), myslivecký hospodář musel vést záznamy o odstřelu a podávat hlášení o něm pro statistické účely. Ustanovení § 26 zákona umožňovalo v zájmu polního, ovocnářského nebo lesního hospodářství nařízením mysliveckému hospodáři, aby dal určitý počet kusů zvěře odstřelit nebo odchytit ve stanovené lhůtě, byť k tomu bylo třeba vyjádření zemského národního výboru, na Slovensku příslušného pověřenectva a slyšení Jednotného svazu zemědělců a Československé myslivecké jednoty. Pokud tak myslivecký hospodář neučinil, mohl zemský národní výbor nebo pověřenectvo, po případě po zmocnění

okresní národní výbor, pověřit odstřelem nebo odchytem jiný subjekt, zvěř patřila hospodáři po úhradě nutných nákladů. Ze stejných důvodů mohl i sám myslivecký hospodář žádat o povolení odstřelu zvěře v době hájení (Soukup, Pivrnec 1948).

Za škodu způsobenou zvěří nebo za škodu způsobenou při výkonu práva myslivosti odpovídal myslivecký hospodář nebo pachtýř nebo honební společenstvo. Škoda se hradila bez ohledu na stav zvěře, nešlo se tedy vyvinít tím, že v honitbě je chován přiměřený stav zvěře (Soukup a Pivrnec 1948). Nehradila se škoda na nehonebních pozemcích, na neošetřené vinné révě, neoplocených zahradách, školkách, stromořadích, soliterně rostoucích stromech, neboť si je měl vlastník zabezpečit proti poškození. Nehradily se škody na plodinách, které již měly být sklizeny nebo odvezeny.

5.7. Od roku 1948 do sametové revoluce

V roce 1948 došlo ke zcela zásadní změně poměrů, byla nastoupena cesta budování socialismu, čemuž stávající právní předpisy nevyhovovaly, byla vyhlášena tzv. právní dvouletka, kdy bylo dáno za úkol do roku 1950 přijmout nové zákony odpovídající socialistické ideologii. Je s podivem, že zákon o myslivosti přetrval až do roku 1962, kdy byl vydán nový zákon o myslivosti č. 23/1962 Sb.

Právo myslivosti již bezprostředně nesouviselo s vlastnictvím půdy. Z hlediska omezení negativního působení zvěře na lesní ekosystémy a možnosti státní správy myslivosti pro takovou minimalizaci je třeba zmínit zavedení zařazování honiteb do jakostních tříd okresním národním výborem (§ 13 zákona), podle § 24 zákona uživatel honitby měl povinnost vypracovat plán mysliveckého hospodaření a lovu v honitbě, zajistit v něm provedení lovu či odchytu, plán schvaloval okresní národní výbor na podkladě směrnic vydávaných Ministerstvem zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství po projednání s Československým mysliveckým svazem. Jestliže uživatel honitby plán bez vážných důvodů neplnil, mohl okresní národní výbor na jeho náklad plnění plánu zajistit, výnosy za zvěř po odečtu nákladů byly ponechány uživateli honitby. V § 29 zákona pak byla dána možnost snížení stavů zvěře na základě povolení okresního národního výboru po projednání s Československým mysliveckým svazem za účelem zájmu zemědělské nebo lesní výroby. Úřad mohl nařídít i zrušení chovu zvěře, která škody působila. Naopak ministerstvo zemědělství v dohodě s ministerstvem ochrany životního prostředí mohly vydat zákaz lovu v některých honitbách, případně mohly vydat pokyny pro schválení plánu lovu. Takto vyhláškou č. 24/1962 Sb. byl na dva roky (1962,1963) zakázán lov koroptví (Hanzal a kol. 2016).

Zákon řešil odpovědnost za škodu způsobenou při výkonu práva myslivosti a škodu způsobenou zvěří, v podstatě se jednalo o stejnou úpravu jako v zákoně předcházejícím, tedy z.č. 225/1947 Sb. O povinnosti k náhradě škody, pokud nedošlo k dohodě, rozhodovala tříčlenná rozhodčí komise ustanovená okresním národním výborem.

5.8. Úprava myslivosti od roku 1989 dosud

K další zcela zásadní změně poměrů došlo v roce 1989, což muselo být následováno úpravou právních předpisů, včetně těch týkajících se myslivosti. V dubnu 1992 s účinností od 1.6.1992 byla přijata novela zákona o myslivosti č. 270/1992 Sb., která mimo jiné opět spojila výkon práva myslivosti s vlastnictvím pozemku, zrušila povinné členství myslivců v Československém mysliveckém svazu (od září 1992 Českomoravská myslivecká jednota), ale zejména v podstatě zrušil vliv této organizace na provozování myslivosti, již se nevyjadřovala k plánům mysliveckého hospodaření a lovu v honitbě, ani ke snižováním stavů zvěře či ke zrušení chovu zvěře, byly zrušeny oblasti chovu zvěře. Doposud v § 34 z.č. 23/1962 Sb. bylo uvedeno, že stát hradí škodu způsobenou na včelstvech a domácím zvířectvu medvědem, novelou bylo změněno, že stát hradí škodu způsobenou zvěří, jejíž stavy nemohou být regulovány lovem, došlo tedy ke značnému rozšíření škod, které hradil stát. Na okraj lze uvést, že bylo zrušeno rozlišování zvěře na zvěř užitkovou a škodnou a zvěř se dělila na zvěř srstnatou a pernatou.

Po letech příprav byl s účinností od 1.7.2002 přijat nový, dosud platný, zákon o myslivosti

6. Česká republika

6.1. Sčítání zvěře

V právním státě musí být výkon státní správy založen na právu, musí být prováděn na základě zákona a musí být předvídatelný. Orgánům státní správy myslivosti k tomuto slouží platný a účinný zákon o myslivosti č. 449/2001 Sb.

K optimalizaci početních stavů zvěře slouží myslivecké plánování, kde nezbytným krokem je znalost o množství zvěře v honitbě, k čemuž slouží sčítání zvěře, u spárkaté zvěře vyhláší termín sčítání zvěře příslušný orgán státní správy myslivosti, kterým je dle 59 odst. 2 písm. c) zákona místně příslušný krajský úřad. Jedná se o jarní sčítání prováděné obvykle ke konci února uživatelem honitby.

Správné posouzení množství zvěře a znalost stavu populací jsou naprosto nezbytné pro jejich obhospodařování. Sčítání zvěře se provádí ve většině evropských zemích, ale není nikde uvedeno, jaký je správný způsob zjišťování těchto stavů zvěře. Je nutné metody sčítání zdokonalovat (Mesinger, Ocieccek 2021).

Ke sčítání zvěře se používá řada různých metod, jako například sčítání zvěře naháňkou, která se pořádá právě za účelem sečtení zvěře, nikoliv lovu, což by ostatně ani koncem února nebylo již vhodné. Sčítá se jen na jedné straně od honce, aby nedošlo k započtení jednoho kusu dvakrát, tedy u jednoho honce na pravé straně a téhož kusu u druhého honce na levé straně. Lze provádět sčítání z liniových transektů, což je obdobné, opět jsou zde sčítači, kteří zvěř vyhánějí, ale honitba se rozdělí do více úseků, ve kterých se sčítání provádí. Časté je sčítání na čekané, myslivci v určený den obsadí posedy a sledují vytažující zvěř, obvykle když jde ke krmelcům. Jedná se o nepřesnou metodu, kdy chování zvěře je ovlivněno řadou různých faktorů (Hanzal a kol. 2016). Existuje řada dalších způsobů, jako noční sčítání a dále nepřímé sčítání zvěře na základě pobytových znaků, spotřeby příkrmu, stop, podle trusu. Metody sčítání jsou kritizovány především držiteli honiteb (Hromas 2008).

Další způsob je používání fotopastí u krmelce nebo na místě vnaštění, jedná se však o metody nepřesné a je třeba poznamenat, že sebrané výsledky vyhodnocuje myslivecký hospodář, který musí eliminovat zjevné chyby nebo nepřesnosti, když porovná sečtené stavy s minulými výsledky. Otázkou však je, zda zvěř byla sečtena poměrně přesně a úpravou počtů se naopak dopustí hospodář chyby. Samozřejmě tím jsou myšleny chyby neúmyslné a nikoliv takové, kdy je stav poněkud upraven, aby plán lovu nebyl stanoven příliš přísný a aby v honitbě něco zbylo.

Problematika nepřesnosti sčítání zvěře je známá a potýkají se s ní i v jiných státech, lze poukázat na případ, kdy Výzkumný ústav myslivosti v Polsku prováděl celoroční sčítání zvěře, a to s množstvím sčítačů z hustě rozmístěných posedů, vycházející zvěř byla odchycena a značkována a výsledky oproti běžnému sčítání ukázaly dvojnásobný stav spárkaté zvěře (Hromas 2008). K obdobným závěrům lze dospět i z dalších statistických dat nebo metodou zpětného propočtu. Sčítání tedy uvádí stavy asi poloviční oproti skutečným stavům.

Výsledky sčítání oznámí uživatel honitby orgánu státní správy myslivosti. Za účelem zabránění nepřesnostem či snad podhodnocení stavu zvěře má právo držitel honitby, jakož i držitelé sousedních honiteb, se sčítání zvěře zúčastnit a vyjádřit se ke zjištěným výsledkům. Dle § 36 odst. 1 zákona o myslivosti má držitel honitby, který nesouhlasí s výsledky sčítání, právo toto písemně oznámit do jednoho týdne od sčítání zvěře orgánu státní správy myslivosti a ten nařídí nové sčítání.

Dle zákon nesouhlas s výsledky sčítání musí držitel oznámit příslušnému orgánu do jednoho týdne od sčítání, nikoliv od oznámení výsledků příslušnému orgánu státní správy myslivosti, takže nespokojený držitel má vlastně dva dny na to, aby se seznámil s výsledky sčítání (pokud uživatel sdělí výsledky sčítání příslušnému orgánu až po pěti dnech) a napsal nesouhlas s jeho výsledky. Mělo by se jednat o nesouhlas podložený údaji, tedy nespokojený držitel by se musel účastnit sčítání v honitbě spolu s uživatelem, na což má právo, ale prakticky je to nerealizovatelné. V konkrétní den sčítají zvěř všichni myslivci v celé honitbě a držitel nemůže být na všech místech najednou, zvláště, když jeho výměra honebních pozemků spadá pod více uživatelů.

Neprovedení sčítání zvěře nebo zkreslování jeho výsledků jsou přestupkem (Petr a kol. 2015).

6.2. Plán mysliveckého hospodaření

Uživatel honitby je povinen vypracovat plán mysliveckého hospodaření, přičemž vychází dle § 36 odst. 2 zákona z posouzení celkového stavu ekosystému, výsledku porovnání kontrolních a srovnávacích ploch, z výše škod způsobených v uplynulém období, z výsledků sčítání zvěře, stanovených minimálních a normovaných stavů zvěře, poměrů pohlaví a koeficientů očekávané produkce, jakož i ze záměrů, které byly uvedeny v návrhu na uznání honitby.

Je zde zřejmá snaha stanovit plán lovu nejen na základě výsledků sčítání zvěře, ale zohlednit i okolní ekosystém, jeho schopnost uživit dané stavy zvěře, kde jako zpětná vazba slouží i výše škod za předchozí období.

Minimální (také kmenové) stavy zvěře jsou takové stavy, které umožňují existenci zdravé populace a její reprodukci, normované stavy pak jsou stavy zvěře maximální, které se mohou v dané honitbě uživit, jedná se o jarní stavy zvěře. Tyto stavy stanovuje orgán státní správy myslivosti při rozhodnutí o uznání honitby ve spolupráci se státní správou lesů, ochrany přírody a zemědělství (§ 2 písm. l zákona).

Podrobnější úpravu poskytuje vyhláška č. 491/2002 Sb. o stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb či jejich částí do jakostních tříd. Zařazení do jakostních tříd se provádí dle přírodních podmínek, k čemuž je uvedena specifikace daná přílohou vyhlášky č. 491/2002 Sb., určují se celkem čtyři jakostní třídy, a to podle charakteru lesa a charakteru polní části honitby. Dále zde jsou přepočítávací koeficienty spárkaté zvěře, poměry pohlaví, očekávaný přírůstek zvěře. Normovaný stav se nestanovuje pro zvěř, která se v honitbě nevyskytuje, respektive je v množství menším než pět kusů. Orgán státní správy myslivosti stanoví stavy zvěře v dohodě s orgánem ochrany přírody.

Lze říci, že záleží na navrhovateli, který navrhuje uznání honitby, který druh zvěře při uznání honitby nechá normovat (§ 18 zákona), tedy o které zvěři sdělí, že se v honitbě vyskytuje. Pokud nepožádá o normování stavu některého druhu zvěře, nevyhotovuje se ani myslivecký plán hospodaření a lovu tohoto druhu zvěře. Toto považuji za veliký nedostatek zákona, jsou honitby, kde je normována jen srnčí zvěř, ale vyskytuje se i zvěř jelení nebo dančí a zejména černá. Takto jsou spolky, kde není černá zvěř normována, ale loví se tam 80 kusů černé ročně. I tato nenormovaná zvěř se může dle § 36 odst. 5 zákona lovit na základě vyjádření orgánu státní správy myslivosti, byť samčí jen do dvou let věku. Jediným problémem pro uživatele honitby tedy je nemožnost lovu trofejové zvěře, protože lov bez plánu lovu a bez vyjádření orgánu státní správy myslivosti by byl pytláctvím (viz rozsudek Nejvyššího soudu 3 Tdo 1008/2004).

Vypracovaný plán hospodaření se předkládá držiteli honitby k vyjádření, na plán hospodaření je vydán dle vyhl.č. 553/2004 Sb. vzorový tiskopis „Mysl_1“, kde je předepsaná kolonka „Vyjádření držitele honitby - souhlas x nesouhlas“. Držitel nemůže být k vyjádření nucen a jeho nečinnost nemůže mít za následek neexistenci plánu, proto se musí vyjádřit ve lhůtě 15 dnů, jinak se má za to, že souhlasí. Pokud by držitel honitby nesouhlasil s plánem, může se s uživatelem dohodnout, pokud by k dohodě nedošlo, musel by rozhodnout orgán státní správy myslivosti při obci s rozšířenou působností (ORP). Jedná se o rozhodnutí správního orgánu ve správním řízení, probíhající dle správního řádu (z.č. 500/2004 Sb.), kde se orgán snaží zjistit pravý stav věci, tedy s možností dokazování a s nutností dodržení lhůt, správní orgán je povinen rozhodnout bezodkladně, ale není-li to možné, má lhůtu 30 dnů, která může být prodloužena o

dalších 30 dnů (§ 71 odst. 3 zákona), proti rozhodnutí lze podat odvolání do 15 dnů od oznámení rozhodnutí a odvolací orgán má také lhůty pro rozhodnutí. Jednalo by se o značné zdržení s přijetím plánu, dle kterého se má hospodařit. Dle plánu se hospodaří od 1.4. do 31.3. následujícího roku, přičemž plán hospodaření a lovu spárkaté zvěře má být dle vyhlášky vypracován do 25. dubna. Bez plánu nelze provádět lov, takže zatím stavy zvěře rostou.

K vypracování plánu u pronajatých honiteb se předpokládá i spolupráce držitele honitby (např. Lesů ČR, s.p.) který musí uživateli sdělit výsledky porovnání kontrolních a srovnávacích ploch (musí být jedna na 500 ha lesa) a výši škod za předcházející období (Petr a kol. 2015).

Schválený plán musí být dodržován, uživatel honitby musí podávat hlášení správnímu orgánu a ten samozřejmě může provádět kontroly, při nedodržování plánu může ukládat pokuty, byť v případě nesplnění plánu lovu jen tehdy, pokud dojde k překročení normovaného stavu (§ 64 odst. 3 písm. d zákona), což je prakticky neprokazatelné. Nedodržení plánu bývá stíženo i tou sankcí, že držitel honitbu již nepronajme na další období uživateli, který neplnil schválený plán. Do plánu lovu se započítává i zvěř ulovená na nehonebních pozemcích a zvěř uhynulá.

Jako problém se jeví to, že plán se vypracovává jen na období jednoho roku a orgán státní správy myslivosti jej musí vzít na vědomí, pokud je konsensus mezi držitelem a uživatelem honitby, plán nijak neschvaluje, nerozhoduje o něm.

Ostatně institut § 36 zákona o myslivosti spočívající v nesouhlasu držitele honitby se sčítáním zvěře nebo nesouhlas s vypracovaným plánem mysliveckého hospodaření vedoucí k tomu, že by musel orgán státní správy myslivosti sám rozhodnout, není moc využíván.

6.3. Dotazníkové šetření

Učinil jsem dotazníkové šetření v rámci Libereckého kraje týkající se období roku 2022. Učinil jsem dotaz na všechny obce s rozšířenou působností, tedy na orgán státní správy myslivosti s dotazem, kolik honiteb patří do působnosti toho kterého ORP, odpověděly mně úřady, které mají ve své působnosti celkem 155 honiteb. Další otázka byla, kolik držitelů honiteb v roce 2022 vneslo připomínky ke sčítání zvěře provedené uživatelem honitby, na což mně bylo odpovězeno, že žádný držitel nevnesl připomínky. Další otázka, zda tento nesouhlas vedl k novému sčítání zvěře, pak již byla bezpředmětná, stejně jako otázka, zda nové sčítání vedlo ke zjištění vyšších stavů zvěře, než původní sčítání.

Další otázka byla, zda nesouhlas držitele honitby s mysliveckým plánem hospodaření vyhotoveným uživatelem honitby vedl k tomu, že musel ORP určit plán svým rozhodnutím. Odpověď byla, že žádný držitel nevyslovil nesouhlas s plánem hospodaření vypracovaným

uživatelé honitby. Následná otázka, zda orgánem státní správy myslivosti byl plán lovu navýšen byla již bezpředmětná.

Další otázka se týkala lovu na nehonebních pozemcích v souvislosti s rozšiřováním prasat i do měst. Dotaz byl, zda orgán státní správy myslivosti v roce 2022 vydal povolení k lovu zvěře na nehonebních pozemcích dle § 41 odst. 1 z.č. 449/2001 Sb., případně v kolika případech. Odpověď byla, že ve dvou případech takové rozhodnutí bylo vydáno. Poslední otázka byla, zda orgán státní správy myslivosti v roce 2022 v případě, že povolil lov zvěře na nehonebních pozemcích dle § 41 odst. 1 z.č. 449/2001 Sb., pověřil lovem jinou osobu než uživatele honitby, na což bylo odpovězeno, že nikoliv.

Z provedeného šetření je tedy zřejmé, že držitelé honiteb volají po změnách zákona o myslivosti s tím, že nemají žádné možnosti, jak ovlivnit dle jejich názoru přemnoženou spárkatou zvěř, avšak nevyužívají ani těch možností, které již dnes mají.

6.4. Změny plánu mysliveckého hospodaření

Ustanovení § 39 zákona o myslivosti umožňuje správnímu orgánu povolit nebo nařídit snížení stavu zvěře či zrušení chovu za situace, vyžaduje-li si to zájem vlastníka či nájemce honitby nebo zájem zemědělské či lesní výroby nebo ochrany přírody a pokud to navrhne držitel honitby, orgán ochrany přírody nebo ochrany lesa.

Toto ustanovení lze považovat za běžně se vyskytující v předpisech týkajících se myslivosti, avšak zároveň není zcela logické za situace, kdy držitel honitby má právo zúčastnit se sčítání zvěře, v rámci vyhlášky o ohraně lesa má držitel lesa i povinnost sledovat stavy zvěře, úživnost honitby mu je také známa, stejně tak jako škody vzniklé v minulých letech, držitel honitby má také právo vyjádřit se k plánu hospodaření a případně s ním i nesouhlasit. Plán hospodaření se sestavuje na jeden rok. Není zcela jasné, jak potom držitel honitby zdůvodňuje svůj návrh na změnu plánu lovu ve směru snížení stavů zvěře. Muselo by se jednat o nějakou náhlou změnu okolností, nějakou disturbanci typu rozsáhlého požáru či záplavy a s tím související poškození lesa či zemědělské půdy s nutností zvýšené ochrany přeživší vegetace nebo vegetace nově vzcházející. Pokud k žádné takové změně oproti situaci, která byla v době schvalování plánu, nedošlo a uživatel honitby se ve správním řízení bude změně bránit, neměl by správní orgán takovému návrhu vyhovět. Může se však jednat o snížení stavu nenormované zvěře, která není předmětem mysliveckého hospodaření (Petr a kol. 2015). K rozhodnutí může dojít jen v rámci správního řízení se všemi náležitostmi a s dodržáním lhůt, dokazováním, možností odvolání se proti prvoinstančnímu rozhodnutí k odvolacímu orgánu, takže se může stát, že než dojde ke

změně na rok schváleného plánu hospodaření, bude se připravovat plán nový. Žádá-li uživatel honitby, orgán státní správy myslivosti uživateli snížení stavů povolí, navrhuje-li snížení stavů držiteli honitby nebo jiným subjektům, je snížení stavů zvěře uživateli uloženo (Petr a kol. 2015).

Dalším institutem správních orgánů k regulaci spárkaté zvěře je povolení lovu na nehonebních pozemcích dle § 41. Rozhodováno bude opět ve správním řízení, a to na základě návrhu vlastníků či nájemců těchto pozemků, případně i z vlastního podnětu, přičemž může být povolen lov i mimo dobu lovu. V rozhodnutí určí další podmínky lovu. Lovem bude pověřen uživatel nejbližší honitby, kterému patří i ulovená zvěř, která se započítává do plánu lovu. Zde mám za to, že pokud se jedná o nějaký malý nehonební pozemek, typu okraj lesa susedí se stavební parcelou, jejíž součástí je bytový dům, kam se naučila chodit černá zvěř, je pravděpodobné, že tato zvěř vychází z lesa, kam i zatahuje. Pokud by se však jednalo o veliký soubor nehonebních pozemků, například veliké sídliště, kde budou pozemky i s nějakým náletem či buřením, nebo zahrádkářské kolonie, nelze vyloučit, že se bude jednat o zvěř, která tam je celoročně a ani tedy nemohla být sečtena při sčítání zvěře a zahrnuta do plánu lovu. Pokud je započtena po ulovení do plánu lovu, bude pak nějaký kus „přebývat“ v honitbě, ačkoliv plán lovu bude splněn.

Neprovádí-li uživatel honitby či správním orgánem pověřená osoba lov v souladu s vydaným rozhodnutím, pak správní orgán určí jinou osobu k provádění lovu.

6.5. Příkrmování zvěře

S předcházením vzniku škod souvisí i povinnost uživatele honitby dle § 11 odst. 3 zákona příkrmovat zvěř v době nouze, přičemž dobou nouze není jen období vysoké sněhové pokrývky, ale i záplavy či lesní požáry. Pokud by uživatel honitby svoji povinnost neplnil, může orgán státní správy myslivosti vyzvat uživatele k okamžité nápravě, pokud tak neučiní, rozhodne o příkrmování zvěře na náklad uživatele správní orgán, jde o správní rozhodnutí, proti kterému je možné odvolání, to ale nemá odkladný účinek.

6.6. Náhrada škod způsobených zvěří

Jedním z rozhodujících nástrojů regulace spárkaté zvěře v honitbě a jejího vlivu na ekosystém je náhrada škody. Jedná se vlastně o druh zpětné vazby, nestaral-li se uživatel řádně o zvěř,

projeví se to na výši vzniklých škod. Ačkoliv se nejedná o institut, který by mohl využít správní orgán, je nutné se o něm zmínit.

Hradí se škoda způsobená při provozování myslivosti a škoda, kterou způsobí zvěř. Lze říci, že úprava náhrady škody a povinnosti vlastníka pozemků jsou v podstatě stále stejné už řadu desetiletí. Nehradí se škoda na nehonebních pozemcích, na neošetřené vinné révě a v řadě dalších případů, pokud vlastník neprovedl požadovaná opatření proti vzniku škody, nesklidil a neodvezl plodiny v agrotechnických lhůtách. Významným ustanovením je § 54 odst. 3 zákona, dle kterého škodu způsobenou zvěří, jejíž stavy nemohou být regulovány lovem, hradí stát. Zde je myšlenka jasná, stavy zvěře uživatel honitby nemůže ovlivnit, protože je chráněna (státem), ta pak způsobí škodu a tu hradí stát. Nabízí se otázka, proč má uživatel honitby hradit škodu, kterou způsobila zvěř, která může být obhospodařována lovem. Myslivecký plán hospodaření a lovu je předkládán orgánu státní správy myslivosti, obvykle je odsouhlasen držitelem honebních pozemků a pokud uživatel plán lovu splní, bylo by správné, kdyby škodu uživatel nehradil. O náhradě škody, pokud nedojde k dohodě, rozhodují soudy v civilním řízení.

6.7. Myslivecký hospodář

Institutu mysliveckého hospodáře je věnován § 35 zákona o myslivosti. Musí se jednat o osobu starší 21 let, musí být bezúhonná, musí mít bydliště na území ČR, musí mít platný lovecký lístek, platný zbrojní průkaz skupiny C a musí být pojištěna pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou při lovu zvěře a musí složit zkoušku z myslivosti na vysoké škole, nebo ukončit úspěšně studia na střední škole nebo vyšší odborné škole, na které se vyučuje myslivost jako povinný předmět nebo složit vyšší mysliveckou zkoušku nebo zkoušku pro myslivecké hospodáře.

Uživatel honitby musí do 15 dnů od doby, kdy získal honitbu do užívání, případně do 15 dnů od zániku funkce dosavadního hospodáře nebo do 15 dnů od doby, co byl zamítnut návrh na jmenování navrženého mysliveckého hospodáře, podat návrh na ustavení hospodáře.

Myslivecký hospodář je oprávněn sestavovat plán mysliveckého hospodaření spolu s uživatelem honitby, zastupovat uživatele při jednáních týkajících se mysliveckého hospodaření, kontrolovat ulovenou zvěř a její označení a řadu dalších oprávnění, které však už bezprostředně nesouvisejí s mysliveckým plánováním.

Myslivecký hospodář je zároveň povinen plnit povinnosti související s chovem a lovem zvěře, vést záznamy o hospodaření v honitbě a navrhopvat uživateli honitby opatření k řádnému mysliveckému hospodaření.

V odůvodněných případech může myslivecký hospodář přenést své povinnosti nebo oprávnění na jinou osobu, a to na dočasnou dobu. Podmínkou je, že tato osoba musí být držitelem loveckého lístku nejméně předchozích 5 let, tato osoba nemusí mít zkoušku mysliveckého hospodáře.

Tato podmínka je zajímavou, neboť žádná taková podmínka neplatí u mysliveckého hospodáře, který sice může mít odpovídající vzdělání, ale nulovou praxi s výkonem práva myslivosti. V podstatě se může jednat o absolventa střední školy, kde se vyučovala myslivost a tato okolnost stačí k tomu, aby mu byl vydán lovecký lístek a zároveň byl oprávněn vykonávat funkci mysliveckého hospodáře.

Myslivecký hospodář je jakousi spojnicí mezi státní správou myslivosti na straně jedné a mysliveckým spolkem či honebním společenstvem na straně druhé. Myslivecký hospodář je obvykle zároveň myslivcem v příslušném mysliveckém spolku či honebním společenstvu, je volen členskou základnou, ale zároveň musí být jmenován do této funkce příslušným orgánem státní správy myslivosti. Myslivecký hospodář však není statutárním orgánem spolku a není osobou odpovědnou za výsledky mysliveckého hospodaření (Petr a kol. 2015).

Pokud se držitel honitby rozhodne vykonávat právo myslivosti sám, stejně musí mít mysliveckého hospodáře, pokud by držitelem honitby byl například sám majitel honebních pozemků, musel by mít ustanoveného mysliveckého hospodáře nebo sám být mysliveckým hospodářem.

Osoba mající kvalifikaci mysliveckého hospodáře může tuto činnost vykonávat pro více honiteb, nikde však není stanoveno kolika. Bylo by na orgánu státní správy myslivosti, aby odmítl jmenovat do funkce takovou osobu pro další honitbu s tím, že již není možné funkci řádně vykonávat pro další honitbu. To však za situace, kdy by příslušný orgán věděl o tom, že jeden a tentýž hospodář vykonává tuto funkci pro více honiteb. Orgán státní správy myslivosti sice má povinnost vést evidenci týkající se honiteb, ale jde o evidenci v rámci obce s rozšířenou působností, nikoliv o celostátní evidenci, ani o evidenci pro celý kraj. Není též stanoveno, že jde o evidenci vedenou elektronicky.

7. Slovenská republika

Z nástinu historie vývoje právních předpisů myslivosti plyne, že společnou cestu měly právní předpisy ČR a Slovenska jen v období od ledna 1948 do roku 2001, kdy byl pro ČR zrušen zákon č. 23/1962 Sb., na Slovensku byl zrušen až zákonem č. 274/2009 Z.z. (účinným až od září 2009), přesto jsou právní úpravy podobné. Je zde však několik drobných, ale i zásadních rozdílů. Myslivost na Slovensku je upravena zákonem č. 274/2009 Z.z. Zákon provádí vyhláška č. 344/2009 Z.z.

Orgány státní správy myslivosti jsou ministerstvo, okresní úřad v sídle kraje a okresní úřad. Úprava v ČR je roztržitější, když základním prvkem státní správy jsou obce s rozšířenou působností, jedná se o menší celky, než dřívější okresy. Na území bývalých okresů jsou obvykle dva až čtyři ORP, celkem jich je v ČR 205, což může vést k větší nejednotnosti rozhodování. Slovenský předpis zná zvěř pernatou, srstnatou, raticovou* (což jsou srstnatí sudokopytníci), zvěř malou (zvěř bažantí a zaječí a jeřábek lesní), velké šelmy, krkavcovité a zvěř podléhající mysliveckému plánování, což je zvěř raticová, zvěř malá a jeřábek lesní.

7.1. Sčítání zvěře

Slovenský zákon neupravuje sčítání zvěře, ale zmiňuje se o zjišťování početních stavů zvěře (§ 18 odst. 5 písm. b zákona). V prováděcí vyhlášce je uvedeno, že počty zvěře se zjišťují celoročně, odesílají se na okresní úřad ve stanovených termínech.

Zajisté se jedná o lepší způsob zjišťování skutečného stavu zvěře, než nárazové sčítání na jaře jednou za rok. Ano, tvrdí se, že každý myslivec ví, co mu tam chodí, ale skutečnost bude poněkud jiná, většina myslivců má jen hrubou povědomost o množství a věkové a pohlavní struktuře zvěře, která se pohybuje v okolí jejích krmelců. Pokud se musí na Slovensku každý měsíc odesílat zprávy o stavu zvěře, jejím množství, nutí to myslivce více sledovat zvěř v určitém úseku a spíše se zjistí, kdy jsou stavy spíše jen odhadnuté, nebo doopravdy zjištěné.

7.2. Plán myslivecké hospodaření

Lovecké plánování je upraveno v § 30 zákona, obsahuje roční plán mysliveckého hospodaření, na rozdíl od naší úpravy obsahuje výhledový plán na období deseti let. Tento plán zabezpečuje

* ratica- rohovinový obal prstových článků sudokopytníků
(<https://slovník.aktuality.sk/synonyma/?q=raticov%C3%A1+zver>)

uživatel honitby prostřednictvím odborně způsobilé právnické osoby, a schvaluje ho okresní úřad. Součástí takového výhledového plánu je mimo obecně očekávaných údajů, jako je označení honitby a její jakostní třída i negativní civilizační faktory, jako jsou stavby, cestní síť, cestovní ruch. Dále jsou zde návrhy na zvýšení úživnosti honitby, výsadba plodonosných dřevin, políček pro zvěř, biopásy, spotřeba krmiva a soli, návrhy na zlepšení zdravotní péče o zvěř, výstavba mysliveckých zařízení, mapa s jejich zákresem, ekonomické kalkulace.

Vedle normovaných a odhadovaných stavů zvěře se uvádí i věkové složení, poměr pohlaví, koeficient přírůstku, trofejové hodnoty C.I.C. trofejí, ale i vývoj za uplynulých deset let. Lze tedy zpětně zhodnotit, zda je dosahováno cílů daných výhledem hospodaření se zvěří, tedy zpětná vazba úspěšnosti navrhovaných opatření a mysliveckého hospodaření.

Zajímavostí a rozdílem od naší úpravy je to, že všechny lovecké revíry (honitby), jsou zařazeny do loveckých oblastí (s chovem jelení zvěře, s chovem srnčí zvěře a s chovem malé zvěře) a do loveckých lokalit (dančí zvěř, mufloní zvěř, tetřev) (Herz 2004). Zřizují se poradní sbory a chovatelské rady v rámci lovecké oblasti, zástupci jsou z různých odborných oblastí, mimo jiné radí při zjišťování početních stavů zvěře, posuzují návrhy koncepce chovu zvěře, určují hlavní kritéria ročních plánů hospodaření. Stanovují se normované kmenové stavy zvěře, které určuje okresní úřad, nejsou tedy minimální a normované stavy zvěře.

Minimální výměra honitby je 1.000 ha v oblasti chovu malé a srnčí zvěře a 2.000 ha v oblasti chovu jelení zvěře. Každý lovecký revír zařadí okresní úřad do jakostní třídy, a to samostatně pro hlavní druh zvěře a samostatně pro vedlejší druh zvěře a samostatně pro černou zvěř.

Dále se zřizuje chovatelská rada, která je ustanovena z odborníků z různých odborných oblastí. Je v ní myslivecký hospodář z každého revíru, který patří do oblasti lovecké oblasti. (Na rozdíl od naší právní úpravy myslivecký hospodář mimo jiné musí být držitelem loveckého lístku nejméně pět po sobě jdoucích let).

Koncepci rozvoje myslivosti zajišťuje ministerstvo za pomoci komory a schvaluje ji vláda Slovenské republiky. Koncepci chovu zvěře pak schvaluje okresní úřad v sídle kraje. Vlastní roční plán mysliveckého hospodaření v honitbě vypracovává uživatel honitby a schvaluje jej na základě stanoviska chovatelské rady okresní úřad.

7.3. Změny plánu mysliveckého hospodaření

Roční plán je závazný, musí být v souladu s výhledovým plánem a po jeho schválení je závazný. Je samozřejmé, že může dojít ke změně poměrů, pak je zde možnost změnit plán

v důsledku škod na zemědělských či lesních pozemcích. Na druhou stranu je důvodem změny plánu vývoj v důsledku živelních pohrom nebo při poklesu stavu zvěře nebo jejího přemnožení. Pokud by lovem dle plánu došlo k ohrožení normovaných stavů zvěře, je povinen uživatel lov takové zvěře omezit či zastavit a toto oznámit okresnímu úřadu.

Stejně jako u nás je možné mimořádné povolení lovu za účelem snížení stavu zvěře, kterou nařizuje okresní úřad. Pokud by příslušný uživatel honitby stav zvěře nesnížil, může úřad pověřit jinou osobu na náklady uživatele honitby. Úřad může povolit lov zvěře i mimo období lovu, a to za účelem lovu zvěře nemocné, zraněné nebo k vědeckým účelům. Lze povolit i lov na nehonebních pozemcích. Jedná se také o rozhodování ve správním řízení.

7.4. Příkrmování zvěře

Uživatel honebního revíru je povinen činit opatření ke zvyšování úživnosti honitby zakládáním remízků, políček pro zvěř, okusových ploch. Příkrmování zvěře není výslovně v zákoně upraveno, ale vyplývá ze zákona, když například v § 24 odst. 1 je uvedeno, že se provádí ochrana zvěře před nepříznivými vlivy, zejména při nedostatku přirozené potravy, dále v § 19 odst. 9 je uvedeno, že myslivecký hospodář je povinen zabezpečit péči o zvěř v době nouze.

Prováděcí vyhláška č. 344/2009 Z.z. však v § 35 podrobně upravuje příkrmování tak, že na každých započatých 15 kusů raticové zvěře je třeba zřídit jeden krmelec se zařízením pro předkládání jádrového krmiva a se zařízením pro předkládání objemového krmiva a na každých 70 ha výměry se musí zřídit slanisko. Příkrmovat lze jen v době nouze, to však neplatí, pokud jde o příkrmování za účelem zabránění vzniku škod. Místa kde se příkrmuje musejí být zakreslena v mapě honitby.

Při skončení příkrmování má uživatel povinnost odstranit zbytky krmiva, toto musí odstraňovat i v případě jeho zdravotní závadnosti (Staněk 2009).

7.5. Náhrada škod způsobených zvěří

Velký význam má úprava náhrady škod způsobených zvěří. Zákon v § 26 uvádí povinnosti uživatele honitby, a to dosti podrobně. Má hospodařit tak, aby udržoval normované kmenové stavy zvěře, příkrmovat zvěř v době nouze, a to nezávadným krmivem a tak, aby nebylo znehodnoceno povětrnostními vlivy, nepoužité krmivo musí odstranit, každoročně zjišťovat stavy zvěře, vypracovávat plány hospodaření a dohodnout písemně s uživatelem loveckého pozemku způsob a formu minimalizace škod a některá další. Pokud tato všechna vyjmenovaná

opatření nedodrží, odpovídá za způsobenou škodu, dle argumentu a contrario v případě jejich dodržení neodpovídá za vzniklou škodu. Je to významný důvod pro dodržování plánu hospodaření.

Pokud vlastník nebo nájemce honebních pozemků neprovádí opatření na ochranu majetku či prevenci škod, může tato opatření provést uživatel honitby. Dále pokud škoda nepřesahuje 3% očekávané úrody nebo přírůstku a dále škody způsobené zvěří, jejíž lov neměl uživatel honitby povolený nebo schválený.

7.6. Myslivecký hospodář

Právní úprava týkající se mysliveckého hospodáře je obdobná jako u nás, změnou je to, že další podmínkou pro jmenování do této funkce musí být hospodář držitelem loveckého lístku alespoň pět po sobě jdoucích let, čímž je zajištěno, že vedle odborného vzdělání má i dostatečnou praxi. Pokud jsou u nás nejasnosti ohledně toho, v kolika honitbách může osoba vykonávat funkci mysliveckého hospodáře, je to na Slovensku vyřešeno tak, že další podmínkou jmenování do funkce je ta skutečnost, že není mysliveckým hospodářem v jiné honitbě, tedy může tuto funkci vykonávat jen pro jednu honitbu.

Zákon umožňuje odvolání mysliveckého hospodáře z funkce v případě, že si neplní své zákonné povinnosti, což jsou mimo jiné opatření na ochranu honitby, zabezpečení péče o zvěř v době nouze, připravovat plány hospodaření a dohlížet na jejich plnění, koordinovat spolupráci s vlastníky pozemků v oblasti řešení náhrad škody, zúčastnit se jednání chovatelské rady, školení a další.

Právo rozhodovat o tom, komu bude vydána povolenka k lovu náleží uživateli honitby, nikoliv mysliveckému hospodáři (Lupták, Sarvaš 2015).

7.7. Zhodnocení zákonné úpravy na Slovensku

Mám za to, že tato úprava je vhodnější než naše, zejména oceňuji větší územní komplexnost, koncepce rozvoje myslivosti se stanovuje až na úrovni vlády s ohledem na stanovisko komory a na úrovni krajů je zřizován odborný orgán, který sjednocuje kritéria chovu a hospodaření, a to s výhledem až na deset let. Výhledové plány sestavuje odborná osoba, ať již fyzická nebo právnická, pak je to obvykle vysoká škola nebo střední škola s výukou myslivosti nebo výzkumné ústavy. Je dobré, že lovecké revíry jsou zařazeny do určité jakosti a do oblastí či

lokalit chovu zvěře, je jasné, že zvěř přechází z honitby do honitby a je lepší mít stejná kritéria a podmínky chovu a lovu ve větší oblasti, ve které se zvěř vyskytuje.

Slovenský zákon je celkově podrobnější a modernější než naše úprava (Balounová, 2015) a obsahuje řadu dalších institutů, které ve stručnosti vyjmenuji.

Jedná se evidenci návštěv honitby, dle které se každý lovec, který jde do honitby s loveckou zbraní, musí zapsat do knihy návštěv, kterou vede uživatel honitby. Pokud jde o lov v noci, musí lovec uvést přesně místo a čas, kde a do kdy bude na čekané. Tato evidence se může vést i v elektronické podobě. Při pohybu v noci musí svítit. Myslím, že se jedná jednak o významné bezpečnostní opatření, ale i o opatření proti pytláčení.

Na Slovensku není v zákoně uvedena povinnost být členem Slovenské lovecké komory, ale dle § 51 odst. 4 písm. d) zákona je podmínkou vydání loveckého lístku členství v komoře.

Oprávnění myslivecké stráže jsou širší, je zde podrobně upraveno oprávnění myslivecké stráže, pokud jde o použití donucovacích prostředků, jsou zde uvedeny takové podrobnosti, jako hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobrany, proti těhotné ženě, osobě vysokého věku osobě tělesně nebo duševně postižené, však lze použít jen hmaty a chvaty sebeobrany. Je zde uveden i varovný výstřel a podmínky jeho použití a omezení osobní svobody osoby, která vede aktivní odpor.

Myslivecký hospodář musí mít alespoň pětiletou praxi před jeho jmenováním do funkce, nemůže vykonávat tuto funkci ve více než jedné honitbě a v případě neplnění povinností daných mu zákonem může být orgánem státní správy myslivosti odvolán.

Dále je zde výslovně uvedený zákaz v honitbě jízdy autem, na motorce, čtyřkolce, sněžném skútru, vodním skútru, vodím člunu, pokud nejde o vlastníka pozemku při jeho běžném obhospodařování.

8. Polská republika

Myslivost je v Polsku upravena zákonem č. 147 ze 13.10.1995, který byl významně novelizován v březnu v roce 2018.

8.1. Sčítání zvěře

V Polsku se též provádí jarní sčítání zvěře, a to ke dni 10. března každého roku. Sčítání se účastní zaměstnanci státní správy lesů a zástupci zemědělské komory, přičemž uživatel honitby o termínu provádění sčítání musí informovat tyto instituce předem, pokud se neúčastní, nebrání to provedení sčítání.

8.2. Plán mysliveckého hospodaření

Na základě sčítání se vyhotovuje roční plán lovu zvěře na období od 1.4. do 31.3. běžného roku. Součástí plánu je vedle obecných náležitostí, jako je označení honitby, její výměry a údajů o tom, kde se nachází a kdo jej vypracoval i další náležitosti, jako počet a druh mysliveckých zařízení rozdělených podle typu (krmelec, liz, kazatelna atd.), plocha pozemků osetých plodinami pro zvěř a druh osetí (obdoba mysliveckých políček), hmotnost a druh krmiva a soli, která bude podána zvěři, výše škod způsobená zvěří podle jejich druhů, počty zaměstnanců, příjmy z prodeje zvěřiny, jakož i náklady spojené s mysliveckým hospodařením.

Uvádí se i počet kusů zvěře, který byl uloven v předcházejícím roce, počet uhynulých kusů zvěře v předchozím roce, jakož i plán lovu zvěře v nadcházejícím období za účelem optimálního složení zvěře, pokud jde o pohlaví a věkovou strukturu. Plán lovu se stanoví v určitém intervalu (85 až 115 %) a minimální počet prasat určených k ulovení. Úhyny, vyjma sanitárních odstřelů a odstřelů v souvislosti s infekčními chorobami, se počítají do plánu lovu. Plán lovu vyhotovuje uživatel honitby po konzultaci se starosty obcí, se zástupci zemědělců a po schvaluje jej lesní úřad (Rybak 2008), a to po dohodě s Polským mysliveckým svazem. Pokud honitba sousedí s národním parkem, vyjadřuje se i tento park, případně rybáři. Pokud roční plán hospodaření a lovu předložený ke schválení není schválen, lze se proti rozhodnutí o neschválení plánu odvolat.

Jestliže honitba sousedí s národním parkem, vyjadřuje se k plánu mysliveckého hospodaření a lovu také ředitel tohoto parku. V Polsku je kladen velký důraz na ochranu přírody, v Polsku je 23 národních parků, celkem až 32 % celkové rozlohy Polska je nějakým způsobem chráněno (Rybak 2008).

Plán hospodaření se předkládá nejpozději do 21. března, o jeho schválení či neschválení musí být rozhodnuto do 7 dnů od jeho předložení. Proti rozhodnutí lze podat odvolání, o kterém musí být rozhodnuto též do sedmi dnů.

Pokud jde o sousední honitby s podobnými podmínkami chovu zvěře, tedy oblasti chovu, vypracovává se víceletý plán, a to na dobu 10 let. Opět obsahuje řadu podrobných informací, jako je rozloha oblasti, revíry, ze kterých oblast sestává, počty a věková a pohlavní struktura zvěře přepočtená na 1.000 ha, odhad počtu predátorů, výměry pastvin, počty mysliveckých zařízení. Plán sestavuje ředitel regionálního ředitelství lesů po dohodě s hejtmany vojvodství, vyjádření Polského mysliveckého svazu a zemědělské komory. Plán schvaluje generální ředitel lesů, proti jeho rozhodnutí je možné odvolání k ministrovi životního prostředí.

Všechny myslivecké revíry se zařazují do kategorií dle početnosti zvěře a faktorů ovlivňujících možnosti chovu zvěře, dle uvedených kritérií se přidělují body, bodování stanoví ministr životního prostředí po konzultaci s ministrem zemědělství a Polským mysliveckým svazem. Dle počtu bodů se honitba zařazuje do kategorií velmi dobrá, dobrá, průměrná, slabá a velmi slabá. V zákoně je zařazení pozemků do honiteb a honiteb do jednotlivých kategorií upraveno velmi podrobně, přičemž záměr zařazení pozemků do honiteb a její zařazení do určité kategorie se zveřejňuje. Tvorba honiteb probíhá na úrovni vojvodství (obdoba našich krajů), přičemž maršálek (obdoba hejtmána) má k tomuto poradní sbor složený ze zástupců lesů, zemědělské komory, loveckého svazu a odborníků z úřadu. Výměra honitby je minimálně 3.000 ha, přičemž jsou běžné honitby o rozloze 6.000 či 7.000 ha (Balounová 2015). V případě, že zařazení pozemku do honitby vede ke ztížení jeho užívání, může vlastník požadovat náhradu. Zajímavým je též ustanovení o tom, že vlastník honebního pozemku může prohlásit, že zakazuje lov na svém pozemku.

V případě, že nájemce honitby neplní plán lovu alespoň na 80 % výše určeného odlovu dané zvěře v každém ze třech po sobě jdoucích letech, může po konzultaci se zemědělskou komorou nebo Polským mysliveckým svazem být vypovězena smlouva o pronájmu honitby.

8.3. Změny plánu mysliveckého hospodaření

Tak jako v ČR nebo na Slovensku je možno i v Polsku schválený plán lovu měnit v případě změn podmínek, v zákoně jsou vyjmenované skutečnosti, které mohou vést ke změně plánu hospodaření. Jedná se o případ přírodní katastrofy, výrazné změny počtů zvěře v honitbě, změny honitby, ale i výše škod způsobených na zemědělských plodinách a samozřejmě

v případě nebezpečí infekčních nákaz, v tom případě je třeba vyjádření veterinárního lékaře. Toto se týká jak ročního plánu lovu, tak i víceletých plánů.

Maršálek vejvodství může po konzultaci s Polským mysliveckým svazem povolit výjimku ze zákazu lovu zvěře, pokud není jiné řešení a pokud to neohrozí populaci daného živočicha. Povolení je vydáno konkrétní osobě na stanovený druh zvěře, je stanoven způsob provedení lovu a toto je kontrolováno.

Mimo to může ministr životního prostředí po projednání se Státní radou ochrany přírody povolit lov nebo odchyt zvěře pro vědecké účely, obnovu populací, reintrodukcii druhů a v některých dalších případech, a to i mimo dobu lovu.

Lesní inspektor na pokyn regionálního ředitele státní správy lesů po konzultaci s Polským mysliveckým svazem může vydat správní rozhodnutí, dle kterého může nařídit nájemci provést odchyt nebo redukci zvěře. Toto nařízení jde vydat v případě nadměrné hustoty zvěře, která ohrožuje trvalost lesů.

Velké pravomoci orgánů státních lesů jsou dány tím, že myslivost je součástí lesnického hospodaření a musí být v souladu s cíli a zásadami zakotvenými v zákonu o lesích (Hanzal a Janiszewski 2001).

8.4. Příkrmování zvěře

V zákoně není konkrétní ustanovení o příkrmování zvěře, není uvedena doba nouze nebo čím a jak příkrmovat zvěř. S příkrmováním se však počítá, například při stanovování ročního plánu hospodaření a lovu se dle článku 8a uvádějí myslivecká zařízení jako krmelce, lizy apod., dále plochy osázené či oseté plodinami pro příkrmování zvěře, hmotnost a druh krmiva a soli v tunách.

8.5. Náhrada škod způsobených zvěří

Zákon samozřejmě řeší i náhradu škod způsobených při lovu zvěře a škod způsobených zvěří. Úprava je velmi podrobná, pokud jde o škodu na zemědělských pozemcích, musí ji nahlásit obecnímu úřadu vlastník (či nájemce) zemědělské půdy, na níž ke škodě došlo, ustanovuje se komise sestávající z osoby z obce, na jejímž katastru ke škodě došlo, z vlastníka zemědělské půdy a z uživatele honitby. Komise provede kontrolu a provede zápis o kontrole včetně zákresu místa, kde ke škodě došlo, jaký druh zvěře jí způsobil, druh, kvalitu a stav plodiny, která byla poškozena, odhad procenta poškozené plodiny. Proti rozhodnutí se lze odvolat ke státním

lesům, je proveden přezkum. Pokud i poté jsou námitky proti výši škody, lze se obrátit na soud. Škoda, jejíž výše byla určena konečným rozhodnutím, musí být uhrazena do 30 dnů uživatelem honitby.

8.6. Myslivecký hospodář

Polský zákon neupravuje institut mysliveckého hospodáře. Nájemce honitby musí vypracovat a předkládat plán mysliveckého hospodaření, na předepsaném formuláři, ale není stanoveno, kdo za tohoto nájemce má tuto povinnost.

Individuálního lovu se může zúčastnit jen osoba, která je členem Polského loveckého svazu a má složenou alespoň základní zkoušku z myslivosti, k čemuž je nutná roční praxe, účast na kurzu pořádaném Polským loveckým svazem a složení zkoušky. Tato zkouška však neopravňuje k lovu trofejové zvěře. K tomu je třeba složit základní mysliveckou zkoušku, mít tři roky praxe, absolvování dalšího kurzu pořádaného svazem a složení další zkoušky. Lze tedy předpokládat vysokou kvalifikaci členů mysliveckého spolku, alespoň těch, kteří mají složenou i druhou zkoušku, která vlastně odpovídá nárokům na vzdělání mysliveckého hospodáře.

8.7. Zhodnocení zákonné úpravy v Polsku

Zákon se věnuje podrobně Polskému mysliveckému svazu. Členství v Polském mysliveckém svazu je povinné, tento svaz má řadu orgánů včetně mysliveckého soudu a svaz je zákonem povolán k tomu, aby se vyjadřoval ve věcech týkající se myslivosti. Dozor nad mysliveckým svazem vykonává ministr životního prostředí, čímž se poněkud snižuje nezávislost a samostatnost tohoto svazu. Ministr může i rušit či měnit usnesení Polského mysliveckého svazu.

Stejně jako na Slovensku se v honitbě vede kniha s evidencí individuálního lovu, kde musí být uvedena jednoznačná evidence místa, kde bude lov prováděn, množství a druh ulovené zvěře, počet výstřelů, zápis musí být proveden před počátkem lovu, nejdříve však 24 hodin před zahájením lovu. V místě uvedeného lovu nesmí lovit jiný lovec, pokud s tím ten první lovec nevysloví souhlas.

Stejně jako na Slovensku jsou v zákoně podrobněji upraveny podmínky společného lovu. Termín konání společného lovu musí být nahlášen mimo jiné starostovi obce, který termín zveřejní. Místo společného lovu musí být označeno varovnou tabulí.

Polský zákon je ještě podrobnější než zákon slovenský. Pozitivním z hlediska možností regulace stavů zvěře je podrobné myslivecké plánování, plánování až na 10 let, zemědělská komora, Polský myslivecký svaz, jakož i orgány obce, v jejichž katastru se honitba nachází. Plány schvaluje příslušný orgán státní správy lesů. Proti rozhodnutí je možnost odvolání, o kterém musí být rozhodnuto ve stanovené lhůtě. Při stanovení plánu se vychází ze sčítání zvěře, jakož i ze způsobených škod v předcházejícím období. Uvádí se i počet ulovené zvěře za předcházející období, jakož i počet zvěře uhynulé. Myslím, že je vhodné, že se v plánu uvádí i počet a druh mysliveckých zařízení, ale i předpokládané množství krmiva a soli, které se spotřebuje, jakož i kalkulace nákladů provozu myslivosti. Lze říci, že plán hospodaření představuje ucelený pohled na průběh mysliveckého roku a lze vysledovat výraznější odchylky, ať už se jedná o výši škod, počty ulovené nebo uhynulé zvěře, spotřeby krmení a soli či nákladů na provoz myslivosti.

Vysledované odchylky lze analyzovat a hledat jejich příčiny, případně slouží jako zpětná vazba k posouzení, jaký vliv mají učiněná rozhodnutí. Ekonomická stránka věci může sloužit i k tomu, aby si uživatel honitby uvědomil náklady, které jsou spojené s provozem myslivosti. Vzhledem k tomu, že v plánu je i odhad výnosů z prodeje zvěřiny, může to vést i k tomu, aby se předcházelo daňovým únikům nebo praní peněz. Z hlediska udržování stavů zvěře v souladu s plánem hospodaření je dobré ustanovení umožňující vypovězení smlouvy o pronájmu honitby v případě, že se opakovaně neodloví alespoň 80 % stanoveného počtu zvěře.

Posílení práv vlastníka je v tom, že vlastník honebních pozemků může vyslovit nesouhlas s tím, aby na jeho pozemcích probíhal lov, pak však nemůže žádat náhradu škody způsobené na jeho pozemku zvěří. Pokud by však šlo o veliký pozemek, mohlo by dojít k tomu, že zvěř pozná, že na těchto pozemcích jí nehrozí nebezpečí a stane se tzv. komorou zvěře, což povede ke zvyšování škod na okolních pozemcích.

Z polského zákona mám celkový dojem, že je možná až příliš přísný, svazující, neposkytuje určitou míru volnosti při výkonu práva myslivosti. Je zde dán velký prostor Polskému mysliveckému svazu, avšak zároveň jeho rozhodnutí může zrušit či změnit ministr životního prostředí. Vede se kniha individuálního lovu, kde se mimo jiné musí zaznamenat každý výstřel, společný lov se musí hlásit 15 dnů předem starostovi obce, proti lovu se mohou vznášet námítky. Lovu nesmí být přítomna osoba mladší 18 let, tedy ne, že se nesmí aktivně účastnit

lovu, ale nemůže být ani přítomna. V případě špatného průběžného lovu trofejové zvěře, může být myslivci zakázán lov až na dva roky.

9. Rakouská republika

Rakousko je spolkovou republikou, která sestává z devíti spolkových zemí. Na federální úrovni jsou upraveny jen otázky ochrany přírody a zvěře a otázky zpracování a distribuce zvěřiny, a to v souladu s nařízením č. 852/2004 o hygieně potravin a nařízením č. 853/2004, kde jde o hygienické předpisy. Vlastní myslivost řeší každá spolková země samostatně, má přijatý vlastní zákon a myslivost řídí pro danou zemi příslušný zemský lovecký svaz, jde o veřejnoprávní instituci, která vykonává i určité funkce veřejné správy. Zemské lovecké svazy organizačně i finančně z členských příspěvků svých členů samostatně zabezpečují veškerou agendu týkající se myslivosti a obhospodařování zvěře (Vodňanský 2021).

Vybral jsem spolkovou zemi Horní Rakousy (také lze Horní Rakousko), která sousedí s ČR v oblasti jihočeského kraje. Myslivost upravuje zákon č. 32/1964, který byl mnohokrát novelizován a v některých případech bude nahlédnuto do úpravy Tyrolska.

Právo lovu je spjato s vlastnictvím půdy. Lovecké revíry jsou rozděleny na vlastní honitby a společenské honitby. Vlastní honitba musí mít souvislou plochu o minimální výměře 115 ha (historicky odpovídající výměře 200 jiter půdy - jitro je stará plošná míra představující plochu, kterou oráč s koněm zorá od *jitra* do poledne) a schválí ji okresní správní orgán. Menší výměru může mít tehdy, pokud hraničí s jinou spolkovou zemí a spolu s výměrou v této zemi dosahuje 115 ha. Zákon se nezmiňuje o zařazování honiteb do jakostních tříd. Ve vlastní honitbě může vykonávat právo myslivosti vlastník (spoluvlastníci) nebo také může být pronajata.

Honební pozemky na území obce, které nejsou vlastní honitbou, tvoří společenské honitbu. Tato honitba musí být k výkonu práva myslivosti pronajata. Smlouvy o pronájmu se uzavírají na devět let, pokud převažuje velká zvěř a na šest let u ostatní zvěře.

Okresní správní orgán může provádět úpravy honitby tak, že k ní přičlení část jiné honitby nebo naopak stávající honitbu rozdělí, je-li toto v zájmu myslivosti a odůvodněno tvarem terénu a vždy po projednání s okresní mysliveckou radou. Zaokrouhlování honiteb může okresní správní orgán provádět i na návrh honebního společenstva, pokud jde o menší úpravy, mohou se dohodnout i jednotlivá společenstva či vlastníci mezi sebou a toto oznámí příslušnému správnímu orgánu (Horní Rakousko se člení na 15 okresů).

Honitba se pronajímá převážně formou veřejné dražby, také lze obnovit nájem s předchozím nájemcem nebo přímo určit, s kým bude nájemní smlouva uzavřena. Zajímavou možností je přijetí podmínky, že členové mysliveckého spolku (nebo někteří z nich) musejí mít bydliště na daném území honitby.

Výkon práva myslivosti lze pronajmout mysliveckému spolku, zajímavé je ustanovení, že spolek nesmí mít více členů, než jednoho členu na 200 ha honitby. Je tedy zřejmé, že spolky si mohou pronajímat jen větší honitby, při zachování minimální výměry 200 ha by takový spolek mohl mít jen jednoho členu, pak by ale nešlo o spolek.

Výkon práva myslivosti lze pronajmout i jen jedné fyzické osobě, pokud byla v posledních pěti letech alespoň tři roky držitelem loveckého lístku. Dále lze pronajmout honitbu i právnické osobě, ta ale pak musí mít mysliveckého hospodáře.

Smlouvu o pronájmu musí schválit okresní správní orgán.

9.1. Sčítání zvěře

V Horním Rakousku sčítání zvěře neprobíhá. Avšak například Tyrolský zákon o myslivosti uvádí v § 36a odst. 2, že zemská vláda vydá po vyslechnutí Tyrolského mysliveckého svazu vyhláškou podrobnější předpisy o zjišťování stavu zvěře v honitbě. Vyhláška stanoví způsoby zjišťování stavů zvěře sčítáním nebo výpočtem s přihlédnutím ke stavům zvěře v sousedních honitbách a k časovému období, v němž se sčítání pravidelně opakuje.

Z toho, že se jedná o tzv. lomený paragraf (číslo paragrafu je opatřeno písmenem), byl přidán, vložen mezi stávající paragrafy, tedy byl do zákona přidán až následně, po vydání zákona. Jednalo se tedy o novelu, která zavedla sčítání zvěře, které se tedy dříve ani v Tyrolsku neprovádělo

9.2. Plán mysliveckého hospodaření

V Horním Rakousku probíhá také lov podle plánu lovu, což je upraveno v § 50 zákona. Tento plán lovu předkládá osoba oprávněná k lovu (dle § 8 odst. 2 zákona osobami oprávněnými k lovu jsou vlastníci, nájemci nebo správci honiteb ve vlastních honitbách a nájemci nebo správci honiteb ve společenstevních honitbách) okresnímu správnímu orgánu do 15. dubna. Není-li plán lovu stanoven včas, loví se dle plánu předcházejícího roku.

Pokud jsou námitky proti plánu lovu, okresní správní orgán stanoví plán lovu po vyslechnutí myslivecké komise a okresní myslivecké rady. Stejně tak, dojde-li ke změně okolností oproti stavu při schvalování plánu lovu, může správní orgán po konzultaci s mysliveckou komisí a mysliveckou radou změnit plán lovu.

Zemská vláda vydává podrobnější ustanovení o plánu lovu, na základě zhodnocení stavu porostů může zejména nařídit i opatření pro kontrolu zvěře a zajistit, aby nedocházelo k

hospodářsky nepřijatelnému přemnožení zvěře, které již neumožňuje lesu prosperovat. Zemská vláda může také nařízením rozšířit okruh druhů zvěře, pro jejichž lov má být vypracován plán, pokud to vyžadují zájmy myslivosti, rybářství nebo národní kultury. Oprávněná osoba musí hlásit každý provedený odlov včetně odlovu prasete divokého, včetně nalezených úhynů. Pro prase divoké se jinak plán lovu nestanovuje (Lebersorger 2004). Překládá se i seznam úspěšných lovců. Na pokyn správního orgánu se musejí předkládat trofeje k posouzení správnosti uskutečněného lovu.

Bylo již řečeno, že zákon se nikde nezmiňuje o sčítání zvěře, plány lovu tedy nevycházejí ze sčítání zvěře, ale z lovu v předcházejícím období a z výše škod, jedná se o jednoduchou úvahu, tedy pokud při určitém odlovu došlo ke vzniku škod vyšších, než jsou pro les únosné, je třeba lov zvýšit.

V Tyrolsku se provádí předběžné projednání plánu lovu, kterého se účastní vedle mysliveckého hospodáře i předseda okresní myslivecké komory, zástupce okresní lesní inspekce, případně další osoby.

V Horním Rakousku samozřejmě také existují doby lovu zvěře a výčet zvěře, která je hájena celoročně. V zájmu zabránění vzniku škod zejména na zemědělských a lesních pozemcích, lze povolit lov i mimo dobu lovu nebo i chráněných živočichů.

9.3. Změny plánu mysliveckého hospodaření

Zemská vláda dle § 48 odst. 4 zákona může po zjištění stanoviska Zemského loveckého poradního sboru povolit pozdější začátek nebo dřívejší ukončení období zákazu lovu některých druhů zvěře pro jednotlivé nebo všechny honitby politického okresu, pokud se to jeví jako nezbytné s ohledem na místní podmínky. Tyto výjimky však mohou být uděleny pouze pro příslušný běžný myslivecký rok. Jedná se o správní rozhodnutí, které musí obsahovat příslušné náležitosti, jako je druh a počet zvěře, která může být lovena, důvod výjimky a povolený způsob lovu, jakož i kontrola provádění lovu.

Okresní správní orgán může po vyjádření okresního mysliveckého spolku a myslivecké komise nařídit snížení stavů zvěře obecně nebo jen konkrétního druhu zvěře v zájmu snížení škod na zemědělských a lesních pozemcích, jakož i za účelem ochrany rostlin a živočichů, případně v zájmu veřejného zdraví a bezpečnosti. Hospodaření se zvěří musí být prováděno tak, aby nedošlo ke škodám na zemědělských plodinách nebo na lese, přičemž jsou uvedeny konkrétní případy, kdy se les považuje za poškozený, například když nedochází k přirozené obnově lesa

nebo nelze zajistit zalesnění, případně dochází ke vzniku poškozených ploch nebo nedochází ke zdravému vývoji lesa na větší ploše.

Naopak může také nařídit omezení nebo zákaz lovu zvěře v případě značného snížení stavů. Tyrolský zákon upravuje zřízení komise pro otázku medvědů, vlků a rysů, jde o komisi na zemské úrovni, která za mimořádných podmínek může povolit lov těchto predátorů. Zajisté i zde se jedná o choulostivé téma, složení komise je v podstatě tajné, zjišťují a hodnotí abnormality chování této zvěře a navrhuji doporučení zemské vládě, jejich doporučení se zveřejňují na internetových stránkách. Zemská vláda na základě jejich doporučení může vydat rozhodnutí o povolení odlovu konkrétního jedince, a to opět s řadou různých podmínek (§ 52a zákona).

9.4. Příkrmování zvěře

Pozitivní vliv na škody způsobené zvěří má i v zákoně stanovená povinnost příkrmovat zvěř v době nouze, množství a kvalita musí být přiměřená a příkrmování musí být zahájeno včas. Pokud osoba oprávněná k lovu řádně nepřikrmuje, zajistí toto okresní myslivecký hospodář na náklady oprávněné osoby. Zákon dokonce počítá s tím, že zvěř z širšího okolí se může stahovat do určitého území a řeší podíl nákladů na toto příkrmování i od okolních mysliveckých spolků. Zákon zakazuje zřizování krmelišť pro vysokou a srnčí zvěř ve vzdálenosti menší než 300 m od hranic honitby a je zakázáno jejich zřizování pro srnčí zvěř v mladém lese a pro vysokou zvěř v lese ve stáří do 50 let.

Okresní správní orgán může na návrh oprávněné osoby v době nouze zakázat vstup v lese na místa do vzdálenosti 300 metrů od příkrmovacího zařízení, k zamezení vzniku škod na lese. Pokud jde o spárkatou zvěř, tak v Dolním Rakousku se smí příkrmovat jen v určeném období, černá zvěř může být vnaďena za účelem lovu, k tomuto krmená za účelem vnaďení se nesmí dostat jiná spárkatá zvěř, je omezeno množství krmiva, což je kontrolováno, případně je vnaďením odváděna od zemědělských pozemků (Lebersorger 2004).

Tyrolský zákon pak stanovuje období pro příkrmování srnčí zvěře v období nejdříve od 1. října do 15. května následujícího roku. Okresní správní orgán může nařídit zákaz vstupu v okruhu 300 m od krmného zařízení v době nouze. Tato zóna musí být viditelně označena. Mohou být též postaveny prezimovací obůrky. Správní orgán také může zakázat příkrmování zvěře nebo jej omezit, pokud tím dochází ke škodám na zemědělských nebo lesních kulturách nebo může přikázat použití jen konkrétního složení krmiva.

Zde je třeba poukázat na možnost zemské vlády (po konzultaci s Tyrolským mysliveckým svazem) přikázat složení krmiva používaného pro příkrmování zvěře. Toto považuji za velmi přínosné ustanovení, když nyní se u nás může příkrmovat kdečím, co zvěři i škodí a může způsobit i úhyny.

9.5. Náhrada škod způsobených zvěří

Pokud jde o náhrady škody, tak se hradí škoda způsobená při lovu zvěře a škoda způsobená zvěří, pokud by osoba poškozená způsobila neúčinnost ochranných opatření učiněných osobou oprávněnou k lovu, nárok na náhradu škody jí zaniká.

Pokud byla škoda způsobena zvěří, která nemá v honitbě svá stávaníště, ale přechází ze sousedních honiteb, může okresní myslivecký hospodář stanovit, že část škody bude hradit i osoba oprávněná z té sousední honitby.

Aby vznikl poškozené osobě nárok na náhradu škody, musí učinit vhodná opatření k zabránění vzniku škody nebo k jejímu snížení. Majitelé školek mohou lovit zajíce a králíky, kteří do školky vnikly, ačkoliv ji mají oplocenou plotem až do výšky 1,3 metru.

Za zajímavé a vhodné považuji ustanovení § 60 odst. 3 zákona, dle kterého v obytných a hospodářských budovách a v uzavřených zahradách může majitel odchyťovat či usmrcovat lišky, kuny, tchoře a lasičky a přivlastnit si je, pokud je to nezbytné k zabránění vzniku závažných škod, zejména na úrodě, chovu zvířat a jiném majetku.

Samozřejmě i u nás lišky, kuny, lasičky vnikají do kurníků, kde usmrcují slepice nebo vznikají na půdy a tam působí škody, avšak není možné je odchyťovat či usmrcovat, jsou známé situace, kdy sousedi požadují po místních myslivcích, aby jim tu lišku ulovili, což však není možné.

Výše způsobené škody vychází z tržních cen. O nároku na náhradu škody rozhoduje tříčlenná komise sestávající z předsedy komise, kterého jmenuje okresní správní orgán a ze dvou dalších členů, kde jedním je oprávněná osoba a druhým osoba poškozená, či jejich zástupci. Proti rozhodnutí se lze odvolat k soudu.

9.6. Myslivecký hospodář

Osoba oprávněná k lovu odpovídá za řádný výkon myslivosti, a to buď sama nebo prostřednictvím myslivců nebo profesionálního lovce, který funkci může zastávat pro více okolních honiteb. Taková osoba dohlíží na ochranu zvěře před nedostatkem krmiva, před dravci, ale i pytláky a dohlíží na dodržování zákona. Osoba oprávněná k lovu musí určit

mysliveckého hospodáře nebo profesionálního lovce. Okresní správní orgán může ustanovit pro honitbu více takových osob. Profesionální myslivec musí být ustanoven pro honitbu větší než 2.500 ha a pokud je alespoň pro dva druhy spárkaté zvěře stanoven plán lovu (§ 43 zákona).

Taková osoba musí složit příslušnou zkoušku, a to před zkušební komisí zřízené při zemské vládě, tedy ústředním orgánem myslivosti pro danou spolkovou zemi. Další podmínkou je, že jde o osobu, která dosáhla 21 let a má lovecký lístek nejméně po dobu tří let, což znamená, že splňuje všechny předpoklady pro získání loveckého lístku dle § 38 zákona, včetně složení zkoušky z myslivosti.

Osoba oprávněná k lovu může funkci mysliveckého hospodáře vykonávat sama, pokud splňuje předpoklady pro ustanovení hospodářem nebo profesionálním lovcem. Pokud osoba oprávněná k lovu nesplní tyto podmínky, je to důvodem pro ukončení nájemní smlouvy o pronájmu honitby.

V Tyrolsku je právní úprava v podstatě stejná.

9.7. Zhodnocení zákonné úpravy v Rakousku

K hornorakouskému zákonu je možno ještě uvést, že má ustanovení o profesní organizaci, jde o Hornorakouský zemský myslivecký svaz, úprava je velmi podrobná, svaz má v jednotlivých okresech své pobočky, členství ve svazu je povinné. Rozhodnutí Hornorakouského mysliveckého svazu, stejně tak okresních poboček podléhají doзору Hornorakouské vlády, případně dohledu okresního správního orgánu. Tyrolská úprava je v podstatě totožná. Oproti naší úpravě má tedy stavovská organizace vliv na provozování myslivosti, správní orgány s touto organizací spolupracují, vyžadují si její stanoviska.

Při zemské vládě se zřizuje zemský myslivecký poradní sbor a při každém okresním správním orgánu se zřizuje okresní myslivecký poradní sbor za účelem poskytování odborného poradenství. Obdobně dle tyrolského zákona se zřizuje okresní myslivecká rada, jejímž členy jsou i zástupci zemědělství a lesnictví. Vedle stavovské organizace se jedná o další orgány, které přispívají svojí odborností ke správnému rozhodování příslušných správních orgánů.

Pokud jde o příkrmování zvěře, je zajímavé ustanovení o zákazu vstupu do části lesa, ve které je umístěno zařízení na příkrmování zvěře, a to v okruhu 300 m od tohoto zařízení. Zvěř tedy má klid, není rušena a nemusí se obávat hluku a přítomných osob, nenastává tedy slovy pana docenta Hanzala (2017) čekárnový efekt, který vede k poškozování stromů v blízkosti krmelců, když se zvěř bojí dojit ke krmelci a čeká, až rušení pomine.

Správným ustanovením je možnost nařídit, čím může být zvěř přikrmována a v jakém období, aby toto bylo v souladu se zásadami správné péče o zvěř. Správným je i příkaz, aby se ke krmivu určenému pro vnašení černí zvěře nedostala spárkatá zvěř a stanovení množství tohoto příkrmu. Jsou myslivci, kteří na krmelci určeném pro přikrmování srnčí zvěře vylepují obrázky s přeškrtnutým pečivem, aby veřejnost nenosila do krmelce pečivo, které, zejména zvlhlé, zvěři škodí, aby o 300 metrů dále vysypali několik pytlů pečiva pro vnašení a lov černé, které samozřejmě zvlhne, případně i zplesniví. Není však jasné, jak srna pozná, že toto pečivo je určeno pro prasata a ne pro ni.

Zajímavé je ustanovení komise pro otázky velkých šelem, které se vrací do volné přírody a úspěšně se zde množí a tím rostou jejich stavy, jde o medvěda, vlka a rysa. Tato komise je složena z odborníků, kteří zkoumají chování těchto šelem, či přesněji se zabývají abnormalitami v jejich chování a s tím souvisejícími problémy. S ohledem na jejich stanovisko může zemská vláda rozhodnout i o odlovu konkrétních jedinců. Mám za to, že potřeba lovu i těchto šelem nastane v souvislosti s jejich přemnožením, dojde ke konfliktu mezi touto zvěří a lidmi, ostatně v době psaní těchto řádků se objevil asi první novodobý případ napadení lesního dělníka vlkem v oblasti Krušných hor. Rozhodování o odpovídajícím řešení by mělo být soustředěno na centrální úrovni v zájmu jednotnosti posuzování různých případů.

O možnosti vlastníka na oploceném majetku či v budovách lovit lišky, kuny, tchoře a lasičky již bylo zmiňováno.

10. Diskuze

Cílem práce bylo porovnání naší právní úpravy myslivosti se zaměřením na nástroje umožňující omezení negativního působení spárkaté zvěře na lesní ekosystémy s právní úpravou sousedních zemí.

Neustále je slyšet, zejména nyní v období přípravy zásadní novely zákona o myslivosti, o tom, že zvěř v lese škodí, že myslivci málo loví, že to mají jen jako zábavu a že pod budou menší honitby, ve výměře kolem 200-250 ha, budou si moci vlastníci lovit sami a starat se tak o početní stavy zvěře v jejich honitbě.

Není slyšet nic o tom, že péče o zvěř včetně jejího správného lovu v souladu s požadavky myslivecké vědy, není jednoduché, ani levné. Nemusí jít vždy jen o zábavu, odměnu, ale také o velikou, časově náročnou a zodpovědnou práci. Na věc by bylo možno pohlížet netradičně z druhé strany, tedy že myslivec koná službu pro držitele honitby, a pokud by šlo o profesionálního lovce, nešlo by o nijak levnou záležitost (Dietlein a Froese 2018).

Nepochybné je, že omezení negativního působení spárkaté zvěře na lesní ekosystém souvisí s regulací početních stavů této zvěře.

Dospěl jsem k závěru, že náš zákon o myslivosti je málo podrobný, nezabývá se řadou otázek, které jsou pak dovozovány praxí, což ale může být zpochybňováno právě poukazem na to, že toto v zákoně není stanoveno.

Rozhodujícím je mít přehled o množství zvěře. U každé právní úpravy jsem se zabýval otázkou sčítání zvěře. Myslím, že jarní sčítání tak, jak je upraveno u nás, není vhodné, není možné, aby zvěř byla řádně sečtena v jeden konkrétní den a nemyslím si, že v dnešní době každý myslivec je denně v lese, nebo alespoň třikrát týdně, aby věděl, kolik zvěře a v jaké věkové a pohlavní struktuře mu chodí k jeho krmelci, případně do okolí jeho krmelce.

Sčítání zvěře je ukotveno jak u nás, tak na Slovensku, v Polsku a i v některých spolkových zemích Rakouska. Například v Horním Rakousku se zvěř nesčítá, vychází se ze škod způsobených zvěří v uplynulém roce a z množství ulovené zvěře. Podle toho se odlov v dalším roce zvýší nebo i sníží. Zvýšení škod může být způsobeno i z jiných příčin, než stavem zvěře. Například zvěř začala být rušena ať již člověkem nebo šelmou (vlkem) a nemohla se dostat ke krmelci nebo krmelec dostal na starost jiný myslivec, který nepřikrmuje v takovém množství a kvalitě jako předcházející. Ostatně již bylo řečeno, že v Tyrolsku se zvěř také sčítá, byť dříve tomu tak nebylo. Je tak zřejmé, že se názory různí a mění.

Přidržel bych se tedy sčítání zvěře, avšak ne jednorázově, zde je vhodná slovenská úprava, dle které myslivecký hospodář zasílá každý měsíc hlášení orgánu státní správy myslivosti o počtech zvěře, lze tedy vysledovat stavy zvěře průběžně a eliminovat případné odchylky či nesprávnosti. Souhlasím s tím, aby plány lovu byly korigovány s ohledem na škodu způsobenou v předcházejícím období.

Na základě zjištěných stavů zvěře se sestavuje plán mysliveckého hospodaření a lovu, toto se děje v každé z porovnávaných zemí. Líbí se mi polská úprava, dle které se uvádí i předpokládané množství spotřeby krmiva a soli, kde lze tuto spotřebu porovnat s množstvím vykazované zvěře a zda tato množství vyhovuje potřebě tohoto množství spárkaté zvěře. V každé zemi je zakotvena možnost plány lovu v průběhu roku měnit, ať již směrem ke zvýšení lovu nebo i opačně, tedy snížení lovu.

Zásadním nedostatkem naší úpravy je to, že orgán státní správy myslivosti o plánu mysliveckého hospodaření nerozhoduje, ale jen ho bere na vědomí, toto v žádné jiné porovnávané zemi není. Vlastní rozhodnutí musí náš správní orgán vydat jen v případě, že nedojde k dohodě mezi držitelem a uživatelem honitby. Dle provedené ankety se však toto v roce 2022 na území libereckého kraje nestalo ani v jednom případě. Následně držitelé honiteb vznášejí připomínky, že stavy zvěře a plány lovu jsou podhodnocené. Kdyby správní orgán rozhodoval v klasickém správním řízení, tedy za situace, kdy by se musel vyjádřit držitel honitby k navrhovanému plánu a nejlépe, kdyby své stanovisko sděloval i vlastník lesních či zemědělských pozemků nebo nějaký jejich zástupce, měl by takový plán hospodaření větší váhu a hůře by ho mohl někdo zpochybňovat.

Mohl by nastat problém s otázkou včasnosti vydání rozhodnutí, kdy lhůta pro rozhodnutí je dle stávajícího správního řádu 30 dní (může být prodloužena o dalších až 30 dní), proti rozhodnutí lze podat odvolání ve lhůtě 15 dnů a odvolací orgán má také lhůtu pro rozhodnutí. Dokud není plán hospodaření včetně lovu schválen, nelze lov provádět.

Toto řeší polský zákon tak, že lhůta pro rozhodnutí je 7 dní a v případě odvolání má odvolací orgán též lhůtu 7 dní. V Horním Rakousku je ustanovení, že v případě, že plán není schválen včas, postupuje se podle plánu z předcházejícího roku.

Změny plánů hospodaření a lovu zná právní úprava jak naše, tak i okolních zemí, kdy je třeba reagovat na případné změny okolností.

Problémem je i to, že nedodržení plánu není nijak sankcionováno, jen pokud dojde k překročení normovaného stavu, lze uložit pokutu (§ 64 odst. 3 písm. d zákona), ale toto bude obtížné prokazovat. Sankcí u pronajaté honitby je její nepronajmutí na další období. Například v Polsku

neplnění plánu alespoň na 80 % po dobu tří po sobě jdoucích let může být důvodem pro vypovězení smlouvy.

Velkým problémem je kontrola plnění plánu lovu zvěře. Za nesplnění plánu hrozí pokuta jen tehdy, když stav zvěře přesáhne stav normovaný, což je těžko prokazatelné a taková hrozba je bezzubá. Kdyby však uživatel honitby chtěl plán de iure splnit, nic mu nebrání v tom, znehodnotit odpovídající počet plomb, vyplnit k nim průvodní lístky a tvrdit, že zvěřina byla zkonsumována členy spolku. Lze také tvrdit, že určité množství zvěře bylo sraženo autem, ke každé takové příhodě se policie nevolá, není o tom žádný záznam a plomba se nedává, takže jde o ještě jednodušší řešení, než fiktivní vykazování lovu.

Jako tzv. přílepek k lesnímu zákonu byla přijata novela zákona o myslivosti, která ukládala uživatelům honiteb předkládat na ORP tzv. markanty, jakož to doklad o uloveném kusu zvěře. Dle Českého statistického úřadu bylo v mysliveckém roce 2021/2022 uloveno 30.792 kusů jelení zvěře, 33.250 kusů dančí zvěře, mufloní zvěře 10.019 kusů, srnčí zvěře 107.433 kusů zvěře a 239.818 kusů černé zvěře. Celkem 421.312 kusů zvěře. Pokud by markantem byla slecha, šlo by o 842.624 kusů. Příslušný úředník by je musel označit individuální značkou, aby nebyla použita znovu nebo na jiném úřadu, nebo by si je úředník musel ponechat, nevím kde by je skladoval, než by došlo k jejich likvidaci nařizovaným způsobem (asanační podnik).

Pokud jde o stanovení bonity či úživnosti honitby, tak dle ČSÚ bylo ve stejném roce 5.787 honiteb zaujímajících celkovou výměru 6,9 miliónu hektarů. Není v silách příslušných soudních znalců ani celého ÚHULu tyto milióny hektarů projít a ocenit, a to pokud možno tak, aby od určitého mysliveckého roku, určitého okamžiku na tom byly všechny honitby stejně, tedy oceněné znalcem. Může také dojít k výrazné změně podmínek, disturbanci, jako například byl orkán Cyril nebo požár v Národním parku České Švýcarsko nebo kůrovcová kalamita a musí se ohodnocovat znovu.

Aby se předcházelo škodám způsobených zvěří, je nutné zvěř v období nouze přikrmovat, přinejmenším kvalitním senem. Bylo by na místě stanovit období, kdy má přikrmování probíhat přesněji, než jen odkazem na období nouze, není však definováno toto období nouze. Přesné stanovené období mají v Rakousku, kde také může být stanoveno složení krmení, což jsem již hodnotil kladně. V Polsku pak mají ustanovení o povinnosti na každých 15 kusů spárkaté zvěře mít jeden krmelec. V Rakousku pak je omezení pro množství krmiva předkládaného za účelem vnaštění černé zvěře.

U nás je dáno omezení či určení množství krmiva pro vnaštění černé zvěře tak, aby se na vnašti nenacházelo více jak 20 kg krmiva, vnašti může být na každých 50 ha honitby. Toto je dáno

nařízením Ústřední veterinární správy. Nelíbí se mi, že toto ustanovení není v zákoně, ale je vydáno v podstatě ředitelem správního orgánu.

Legislativní proces je složitý, ale lze říci, že návrh připravuje ministerstvo, probíhá připomínkové řízení, návrh schvaluje vláda a pak vlastního schvalování zákona se účastní 200 poslanců, 81 senátorů a prezident, oproti tomu nařízení o vnazení černé zvěře vydal jeden člověk. Uvítal bych alespoň prováděcí vyhlášku k zákonu o myslivosti.

Škoda může být způsobena při výkonu práva myslivosti, významnější je však škoda způsobená zvěří. Úprava je ve všech zemích podobná, poškozený má povinnosti provádět ochranná opatření, k čemuž lze zařadit i včasné sklizení plodin v agrotechnických lhůtách a jejich odvoz z pole, případně chránit solitérní stromy, ochraňovat lesní školky a podobně. Zejména polská úprava je velmi podrobná, schází se komise, dělá se zakres místa škody. Toto může být významné pro případné další vedení sporu, popřípadě k tomu, aby nebylo namítáno, že je stejná škoda uplatněna dvakrát.

Všechny předpisy preferují dohodu mezi účastníky, jen u nás v případě nedohody rozhoduje o náhradě škody již od počátku soud.

Ojedinelou koncepcí náhrady škody má Slovensko. Poškozený může uplatnit u uživatele škodu způsobenou nesprávným užíváním loveckého revíru, přičemž správné užívání loveckého revíru je přesně vyjmenováno v zákoně.

Použitím logického výkladu zákona argumentum a contrario, kdy jsou dány jen dvě možnosti (odpovídá x neodpovídá) a zákon výslovně stanoví jen o jedné možnosti (Knapp 1995), tedy že odpovídá za škodu při nesprávném použití, pak lze dospět k závěru, že při správném užívání loveckého revíru uživatel za škodu způsobenou zvěří neodpovídá.

Toto je revoluční řešení náhrady škod, ale odpovídá chápání pojmu spravedlnosti. Je dána honitba, je dán plán lovu schválený příslušným orgánem státní správy, v procesu schvalování se vyjadřoval držitel honitby a případně i vlastníci lesních či zemědělských pozemků (pokud nejsou zároveň držiteli honitby), uživatel honitby tento plán plní, pak není možné, či spravedlivé, aby uživatel hradil vzniklou škodu.

Funkce mysliveckého hospodáře je na místě, tato funkce není v Polsku, tam však také mají dva stupně zkoušek, kde s první zkouškou nemůže myslivec lovit trofejovou zvěř, k tomu musí mít praxi tři let a složit i druhou zkoušku. Většina myslivců vyhledává trofeje, budou tedy nuceni se dále vzdělávat, aby složili druhou zkoušku.

Myslivecký hospodář by měl být odborně způsobilý nejen v době složení zkoušky mysliveckého hospodáře, ale i později. Existují myslivečtí hospodáři, kteří funkci vykonávají

desítky let a za tu dobu se změnilы vědecké poznatky o chování zvěře a o ekologii obecně. Měla by být povinnost účastnit se školení a přednášek a úroveň nabytých znalostí ověřovat zkouškou. Všechny zkoumané právní řády zřizují různé poradní orgány či komise, které jsou nápomocny orgánům státní správy myslivosti při jejich rozhodování.

Ačkoliv to již bezprostředně nesouvisí s problematikou škod způsobovaných zvěří, líbí se mi úprava na Slovensku a v Polsku, která se týká knihy návštěv v honitbě. Evidence toho, kdo a kdy jde do honitby a kam slouží ke zvýšení bezpečnosti, vypovídá dále o aktivitě myslivců, může se porovnat s množstvím ulovené zvěře, lze vysledovat, ve které části honitby je nejvíce ulovených kusů. Může to také pomoci v boji proti pytláctví.

Ostatně by bylo možné v dnešní době více využívat moderních prostředků, jako je online sledování pohybu myslivce v honitbě pomocí mobilního telefonu, zákres krmelců, ale i mysliveckých zařízení, šlo by vysledovat ochozy zvěře a pohyb zvěře po nich. Na druhou stranu je řada starších myslivců, kteří by nebyli schopni, ale zejména ochotni si pořídit chytrý telefon, mít zakoupené dostatečné množství dat a naučit se s tímto zacházet.

Lze uvést, že základní zásady či požadavky na lov a ochranu zvěře jsou si podobné nejen v ČR a okolních zemích, ale v podstatě na celém světě, jedná se o takové otázky, jako je ochrana životního prostředí, stanovišť, ale i ochrana zvěře, aby nedošlo k jejímu vyhubení, ale k zachování diverzity. S tím souvisejí i omezení ve způsobech a době lovu (Cirelli, M.T. 2002). Jako poslední zmíním to, že ve všech sledovaných zemích mají rozsáhlé pole působnosti stavovské organizace, vyjadřují se k řadě otázek souvisejících s výkonem práva myslivosti, což v podstatě u nás není. ČMMJ je čistě dobrovolná organizace, která je pověřena konáním přehlídek trofejí a organizováním zkoušek adeptů, případně psů či dravců, ale další oprávnění nemá. Naše úprava je také jediná, která nezná povinné členství myslivců v této komoře.

Situace je složitá, nemá žádné jednoduché řešení. Zajisté je zde rozpor mezi zájmy uživatelů, myslivců na straně jedné a lesníků a zemědělců na straně druhé. Pokud nebude každá ze stran chtít poslouchat a pochopit druhou stranu, problém se nikdy k uspokojení všech nevyřeší.

11. Závěr a návrhy de lege ferenda

Ke sčítání zvěře bych navrhoval změnu našeho zákona tak, aby bylo zakotveno též pravidelné měsíční hlášení o počtech zvěře (vedle lovu a úhynu) na příslušný správní orgán myslivosti.

K tvorbě a schvalování plánu mysliveckého hospodaření a lovu bych navrhoval, aby i u nás při schvalování plánů mysliveckého hospodaření včetně lovu, rozhodoval správní orgán, aby se k plánu vyjadřoval nejen držitel honitby, ale i příslušný orgán lesní správy a zástupce zemědělců. Dále aby byly stanoveny lhůty pro rozhodnutí a pokud nebude plán na nové období včas schválen, aby se postupovala dle posledního schváleného plánu.

Bylo by vhodné nevypracovávat jen roční plán, ale i plán na delší období, nejlépe deseti let, byť by se mohlo jednat spíše o výhled, studii či nějaký záměr.

Pokud jde o příkrmování zvěře, navrhl bych, aby byla stanovena konkrétní doba příkrmování, množství krmných zařízení podle množství zvěře a případně čím se může příkrmovat, jakož i odstranění zbytků krmiva.

V případě nedodržování plánu lovu by mohla být zakotvena sankce v podobě uložení peněžní pokuty. Vypovězení smlouvy není ze strany správního orgánu možné, neboť není účastníkem smlouvy a teoreticky by mohl nastat problém s tím, sehnat rychle jiného nájemce.

Přínejmenším by měla být diskutována otázka odpovědnosti mysliveckého spolku či honebního společenstva za škody způsobené zvěří tehdy, pokud uživatel honitby dodrží všechny podmínky stanovené zákonem a orgánem státní správy myslivosti včetně dodržení plánu lovu.

Funkce mysliveckého hospodáře je potřebná, bylo by však na místě zpřísnit podmínky pro výkon této funkce, tedy například nepřetržitá držba loveckého lístku nejméně tři roky před konáním zkoušky na mysliveckého hospodáře, stanovení v kolika honitbách může tuto funkci vykonávat nebo stanovit, na jakou výměru honitby připadá jeden myslivecký hospodář.

Měla by být uzákoněna povinnost dalšího vzdělávání mysliveckých hospodářů.

Už nyní je potřeba vysoké odborné znalosti na kvalitní výkon správní agendy u orgánů státní správy myslivosti, je zcela nezbytné, aby tyto funkce vykonávaly osoby odborně vysokoškolsky vzdělané v oboru myslivosti a lesnictví.

Posledním návrhem na změnu zákona je posílení pravomocí ČMMJ a zvážit zavedení povinného členství v této organizaci.

12. Seznam použitých zdrojů

Použitá literatura

- 1) BALOUNOVÁ, Eva. Vybrané aspekty právní úpravy myslivosti ve vybraných zemích EU [online]. Praha: Parlamentní institut, Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky, studie č. 5.361, 2015 [cit. 2023-02-15].
- 2) CIRELLI, M.T., 2002, Legal trends in wildlife management. FAO Legislative study, 74. Roma, 2002, 73 p. ISSN 1014-6679
- 3) DIETLEIN & FROESE (ed.): Jagdliches Eigentum (pp.57-81), Chapter: 3, Publisher: Springer-Verlag GmbH, Berlin, Germany, DOI:[10.1007/978-3-662-54771-7_3](https://doi.org/10.1007/978-3-662-54771-7_3). Dostupné z WWW: <https://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1&t=45>
- 4) HANZAL, V. 2016. Myslivost I., I. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze ve spolupráci s Druckvo, spol. s r.o. ISBN 978-80-213-2637-8
- 5) HANZAL, V. 2017, Péče o zvěř a životní prostředí, Česká zemědělská univerzita v Praze ve spolupráci s Druckvo, spol. s r.o. ISBN 978-80-213-2805-1
- 6) HANZAL, V.; JANISZEWSKI P. Současná myslivost v Polsku. Myslivost: časopis pro myslivce, kynology, střelce a přátele přírody. 2001, č. 4, s. 16-17. ISSN 0323- 214X
- 7) HERZ, J., 2004, Myslivost na Slovensku, Svět myslivosti č. 07/04, ISSN 1212-8422
- 8) HROMAS, J., Sčítání zvěře. Myslivost/Stáž myslivosti, 2008, č. 7, s. 6. ISSN 0323- 214X
- 9) JEŽEK, M., KUŠTA, T. Stavby zvěře – jak to vlastně (ne)funguje, Ekolist.cz, ISSN 1802-9019, dostupné z <https://ekolist.cz/cz/publisticistika/nazory-a-komentare/milos-jezek-tomas-kusta-stavy-zvere-jak-to-vlastne-ne-funguje>
- 10) KNAPP, V. 1995, Teorie práva, I. vydání, Praha, C.H.Beck, ISBN 80-7179-028-1
- 11) KRIVJANSKÝ, T., 2007, Sokoliarstvo, Epos, ISBN 8089191680
- 12) LEBERSORGER, P., 2012, Wildsch ädenproblematik, Prag. Dostupné z <https://slideplayer.cz/slide/1975955/>
- 13) ĽUPTÁK, M., SARVÁŠ, M. 2015, Zákon o poľovníctve, Komentár k vybraným ustanoveniam, Wolters Kluwer, 2015, ISBN 978-80-8168-201-8
- 14) MESINGER, D.; OCIECZEK, A. Identification of Differences in Hunting Management in Poland and Selected European Countries in the Context of Sustainable Development. Sustainability 2021, 13, 11048. Dostupné z <https://www.mdpi.com/2071-1050/13/19/11048>
- 15) PETR, B. 2001 (novela 2014), Zákon o myslivosti : komentář, Praha, Wolters Kluwer, 2015, ISBN 978-80-7478-781-2
- 16) RAKUŠAN, C. a kol., 1979, I. vydání, Základy myslivosti, Státní zemědělské nakladatelství, Praha

- 17) RANDA, A., 1923, Právo vlastnické dle rakouského práva v pořádku systematickém, Nákladem České akademie pro vědy, slovesnost a umění, v Praze 1923, reedice nakladatelství ASPI, Praha, 2008, ISBN 978-80-7357-389-8
- 18) RYBAK, R., 2008, Myslivost v Polsku, Svět myslivosti č. 03/08, ISSN 1212-8422
- 19) SOUKUP, T., PIVRNEC, R., 1948, Zákon o myslivosti, I. vydání, Praha, Československý Kompas v Praze společným nákladem s nakladatelstvím Orbis v Praze
- 20) VACH, M. a kol., 2015, Myslivost, 1. díl, Základy myslivosti, Uhlířské Janovice, Nakladatelství a vydavatelství Silvestris spol. s r.o., 708 s., ISBN 978-80-901775-7-4
- 21) VESELOVSKÝ, Z., 2005, Etologie-biologie chování zvířat, Praha, Academia, ISBN 9788020013316
- 22) VODŇANSKÝ, M., 2001, Přístup k řešení problémů myslivosti v Rakousku na příkladu jelení zvěře. Myslivost/Stáž myslivosti, duben/2001. ISSN 0323-214X. Dostupné z <https://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2001/Duben---2001/Pristup-k-reseni-problemu-myslivosti-v-Rakousku-na>
- 23) ZINK, K.D., LIEBERMAN, D.E., 2016. Impact of meat and Lower Palaeolithic food processing techniques on chewing in humans. Nature. 531, 500–503

Zákony

- 1) ČESKO. Zákon č. 449 ze dne 27. listopadu 2001 o myslivosti. In: Sbírka zákonů České republiky. 2001, částka 168, s. 9747.
Dostupný z: 449/2001 Sb. Zákon o myslivosti (zakonyprolidi.cz)
- 2) ČESKO. Vyhláška č. 244 ze dne 7. června 2002, k provedení zákona o myslivosti. In: Sbírka zákonů České republiky. 2002, částka 92, s. 5181.
Dostupný z: 244/2002 Sb. Vyhláška, kterou se provádí zákon o myslivosti (zakonyprolidi.cz)
- 3) ČESKO. Vyhláška č. 245 ze dne 7. června 2002, o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu. In: Sbírka zákonů České republiky. 2002, částka 9, s. 5216.
Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-245?text=245%2F2002+Sb>.
- 4) SLOVENSKO. Zákon č. 274 ze dne 10.7.2009, Zákon o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. In Zbierka zakonov Slovenskej republiky, 2009, částka 96
Dostupný z : <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2009-274>
- 5) SLOVENSKO. Vyhláška č. 344 ze dne 28.8.2009, Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky, ktorou sa vykonáva zákon o poľovníctve. In Zbierka zakonov Slovenskej republiky, 2009, částka 121
Dostupný z : <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2009-344>
- 6) POLSKO. Ustawa z dnia 13 października 1995 r. , Prawo łowieckie. In Dziennik ustaw

Rzeczypospolitej Polskiej, 1995, pozycja 713, s. 1-70 Dostępne również z WWW:
<<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19951470713/U/D19950713Lj.pdf>>

7) POLSKO. 15 kwiecień 2005 r., Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz 2005 nr 61, pozycja 548. Dostępne również z
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20050610548>

8) ÖSTERREICH. Tirol. Tiroler Jagdgesetz 2004 (TJG 2004). In Landesrecht Tirol. s. 1-61. 2004, Erhältlich unter WWW:
<<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrT&Gesetzesnummer=10000088>>.

9) ÖSTERREICH. Gesetz vom 3. April 1964 über die Regelung des Jagdwesens (Oö. Jagdgesetz) StF: LGBI.Nr. 32/1964 (GP XIX RV 106 AB 115/1963 LT 21)
Erhältlich unter WWW: <https://www.land-oberoesterreich.gv.at/93740.htm>

Další zdroje

ČSÚ [Český statistický úřad]. Minulá lovecká sezóna byla úspěšná. 23.8.2022. Dostupné z
<https://www.czso.cz/csu/czso/minula-lovecka-sezona-byla-uspesna>

13 Samostatné přílohy

r. 2022	nesouhlas sčítáním	se	nesouhlas s plánem	plán stanoven rozhodnutím orgánu
počet honiteb	0		0	0

tabulka č.1 – počet držitelů honiteb nesouhlasících s plánem hospodaření uživatele honitby

	sčítání zvěře	plán hospodaření	přikrmování	náhrada škod	myslivecký hospodář
Česká republika	ano	ano	ano	ano	ano
Slovenská republika	ano	ano	ano	ne	ano
Polská republika	ano	ano	ano	ano	ne
Rakouská republika	ano/ne	ano	ano	ano	ano

tabulka č.2 – přehled institutů v různých právních úpravách